

LEKGOTLA LA MAEMO A TSHUPATLOTLO

MAEMO A GRAP A

DITHO TSA TJHELETE

(GRAP 104)

Kananelo

Maemo a Tshebetso ya Tshupatlotlo e Ananetsweng ka Kakaretso, GRAP (Standard of Generally Recognised Accounting Practice, GRAP) a nkuwe haholoholo ho Maemo a Matjhaba a Tlaleho ya Tjhelete, IFRS (International Financial Reporting Standards, IFRSs) a phatlaladitsweng ke Lekgotla la Matjhaba la Maemo a Tshupatlotlo, IASB (International Accounting Standards Board, IASB). IASB e nehelane ka setheo se akaretsang di-IFRS. Dikarolo tsa di-IFRS tsa Ditho tsa Tjhelete (Financial Instruments) tse hlahisitsweng botjha ho Maemo a GRAP (Standard of GRAP) ana ka tumello ya IASB.

Ho kgeloha ho dintlhatheo tsa di-IFRS tse tshwanelehileng ho bontshwa ho motheo wa diphetho.

Sengolwa se dumelletsweng sa di-IFRS ke se phatlaladitsweng ke IASB ka lelemo la Senyesemane mme dikopi di ka fumanwa ka ho otloloha ho:

Lefapha la Diphatlalatso la IASB (IASB Publications Department)

30 Cannon Street

London EC4M 6XH

United Kingdom

Inthanete: <http://www.iasb.org>

Ditokelo tsa ho kopitsa ho di-IFRS, ditokomane tse kopang maikutlo le diphatlalatso tse ding tsa IASB ke tsa Motheo wa Matjhaba wa Komiti ya Maemo a Tshupatlotlo, IASCF (International Accounting Standards Committee Foundation, IASCF) mme dipehelo le maemo a hoketsweng a lokela ho latelwa.

Ditokelo tsa ho kopitsa © 2016 ka Lekgotla la Maemo a Tshupatlotlo (Accounting Standards Board)

Ditokelo tsohle di babaletswe. Ha ho karolo le ha e ka ba efe ya phatlalatso ena e ka hlahiswang botjha, ya bolokwa moo e ka fumanwang hape, kapa ya fetisetswa pele ka tsela efe kapa efe kapa ka mokgwa le ha e ka ba ofe, wa eleketeroniki, wa metjhini, wa kopitso ya foto, wa kgatiso, kapa o mong, ka ntle le ho fumana pele tumello ya Lekgotla la Maemo a Tshupatlotlo. Mongolo o dumelletsweng o phatlaladitswe ka leleme la Senyesemane.

Tumello ya ho hlahisa hape dikarolo tse mmalwa tse tswang phatlalatsong ena ha e atise ho hanelwa.

Dikahare

Maemo a Tshebetso ya Tshupatlolo e Ananetsweng ka Kakaretso

Ditho tsa tjhelete

	Ditemana
Morero	.01
Kakaretso	.02 - .12
Dikarolo tsa masala	.06 - .07
Dikonteraka tsa tiiso ya tjhelete	.08
Ditlamo tsa kadimo	.09
Ditokelo le ditlamo tse hlahang ho diphapanyetsano tsa lekeno le se nang poello e totobetseng.	.10
Dikonteraka tsa ho reka kapa ho rekisa dintho tseo e seng tsa tjhelete	.11 - .12
Ditlhaloso	.13 - .21
Ditlhophiso tse kgemang le konteraka	.16
Tumellano ya ho laela letlotlo la tjhelete kapa mokitlane wa tjhelete ka boleng bo kgotsofatsang	.17
Dikutlwano tse sa ikemelang tse kenyelleditsweng	.18 - .22
Kananelo e qalang	.23 - .35
Ho bontsha phapang pakeng tsa mekitlane ya tjhelete le dikarolo tsa masalla	.25 - .26
Ha ho tlamo ya tumellano e laelang ho nehelana ka kheshe kapa ka letlotlo le leng la tjhelete.	.27 - .30
Setho sa tjhelete sa motswako	.31 - .35
Tekanyo e qalang ya matlotlo a tjhelete le mekitlane ya tjhelete	.36 - .44
Dikadimo ka dipehelo tse kgotsofatsang	.37 - .44
Tekanyo e latetseng ya matlotlo a tjhelete le mekitlane ya tjhelete	.45 - .64
Ditshepiso tsa tekanyo ka boleng bo kgotsofatsang	.45 - .50
Ditlhophisobotjha	.51 - .54
Menyetla le ditahlehelo	.55 - .56
Bofokodi le ho se kgone ho latellwa ha matlotlo a tjhelete	.57 - .64
Matlotlo a tjhelete a lekanngwang ka theko e fokoditsweng	.61 - .63

boleng	
Matlotlo a tjehelete a lekanngwang ka theko	.64
Kgulo ya kananelo	.65 - .83
Kgulo ya kananelo ya matlotlo a tjehelete	.64 - .79
Ho tela ditokelo tse amang matlotlo a tjehelete	.69
Ho hlahloba phetiso ya dikotsi le meputso, le taolo	.70 - .72
Diphetiso tseo kananelo ya tsona e ka hulwang	.73 - .77
Diphetiso tseo kananelo ya tsona e ke keng ya hulwa	.78
Tiiso eo e seng ya kheshe	.79
Kgulo ya kananelo ya mekitlane ya tjehelete	.80 - .82
Tlaleho	.84 - .100
Tswala, phaello e ajwang kapa ditefo tse jwalo, ditahlehelo le kuno	.84 - .91
Ho hlakola letlotlo la tjehelete le mokitlane wa tjehelete	.92 - .100
Tsebahatso	.101 - .133
Dipholisi tsa tshupatloto	.103
Mekgahlelo ya ditho tsa tjehelete le boemo ba tsebahatso	.104
Bohlokwa ba ditho tsa tjehelete bakeng sa boemo ba tjehelete le tshebediso ya tjehelete	.105 - .122
Pehelo ya maemo a tjehelete	.106 - .122
Mekgahlelo ya matlotlo a tjehelete le mekitlane ya tjehelete	.106
Tlhophisobotjha	.107
Kgulo ya kananelo	.108
Tiiso	.109 - .110
Akhaonto ya ditumello tsa ditahlehelo tsa kherediti	.111
Ditho tsa tjehelete tsa motswako tse nang le dikutlwano tse mmalwa tse sa ikemelang tse kenelleditsweng	.112
Dikadimo ka dipehelo tse kgotsofatsang	.113
Ho hloleha le ditlolo	.114 - .115
Pehelo ya tshebediso ya tjehelete	.116
Dintlha tsa lekeno, ditshenyehelo, kuno le ditahlehelo	.116
Tlhaloso tsa dipehelo tsa tjehelete	.117 - .122
Sebopeho le boholo ba dikotsi tse bakwang ke ditho tsa tjehelete	.123 - .133

GRAP 104

Ditsebahatso tsa boleng	.125
Ditsebahatso tsa bokaakang	.126 - .133
Kotsi ya mekitlane	.128 - .130
Kotsi ya ho arabela ditlamo	.131
Kotsi ya maraka	.132 - .133
Diphumantsho tsa nakwana	.134 - .135
Kamohelo e qalang ya Maemo a GRAP	.134
Ditokiso ho Maemo a GRAP	.135
Letsatsi le qalang	.136 - .137
Kamohelo e qalang ya Maemo a GRAP	.136
Ditheo tse seng di sebedisa Maemo a GRAP	.137
Sehlomathiso sa A - Tataiso ya Kopo	
Motheo wa diphetho	

DITHO TSA TJHELETE

Maemo ana a phatlaladitswe la pele ke Lekgotla la Maemo a Tshupatlotlo (Lekgotla) ka Mphalane 2009. Ho tloha nakong eo, a lokisitswe ka mokgwa o latelang ka:

- Dintlafatso (Improvements) tsa Maemo a GRAP, tse phatlaladitsweng ke Lekgotla ka Pudungwana 2013.
- Ditokiso tse latetseng ha Maemo a GRAP a latelang a kena tshebetsong:
 - GRAP 105 *Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Tlasa Bolaodi bo Tshwanang (Transfers of Functions Between Entities Under Common Control)*
 - GRAP 106 *Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Seng Tlasa Bolaodi bo Tshwanang (Transfers of Functions Between Entities Not Under Common Control)*
 - GRAP 107 *Dikgwebonyalano (Mergers)*

Kopi e tshwauweng ya ditokiso tse entsweng ho GRAP 104 e le karolo ya porojeke ya Dintlhafatso (2013) le ditokiso tse latetseng ho GRAP 105, 106 le 107 e a fumaneha webesaeteng.

Selelekela

Maemo a Tshebetso ya Tshupatlotlo e Ananetsweng ka Kakaretso

Lekgotla la Maemo a Tshupatlotlo (Lekgotla) ho latela Molao wa Taolo ya Tjhelete ya Setjhaba, Molao wa 1 wa 1999, jwalo ka ha o lokisitswe, PFMA (Public Finance Management Act, Act No. 1 of 1999, as amended, PFMA), le laelwa ho hlahisa tshebetso ya tshupatlotlo e ananetsweng ka kakaretso e tsejwang ka hore ke Maemo a Tshebetso ya Tshupatlotlo e Ananetsweng ka Kakaretso, GRAP.

Lekgotla le tlameha ho hlahisa GRAP bakeng sa:

- (a) mafapha (ho kenyelletswa dikarolo tsa naha le porofentshe le mmuso);
- (b) ditheo tsa setjhaba;
- (c) ditheo tse hwebang (jwalo ka ha ho hlaloswa ho PFMA);
- (d) diinstitjushene tsa molaotheo
- (e) bomasepala le makgotla, dikhomishene, dikhamphani, dikoporasi, matlole kapa ditheo tse ding tseo e leng tsa bomasepala le ho laolwa ke bona; le
- (f) Palamente le diketsamelao tsa diporofentshe.

Tse ka hodimo mmoho di bitswa "ditheo" ho Maemo a GRAP.

Lekgotla le dumelletse phethahatso ya Maemo a Matjhaba a Tlaleho ya Tjhelete (di-IFRS) (International Financial Reporting Standards) a phatlaladitsweng ke Lekgotla la Matjhaba la Maemo a Tshupatlotlo (International Accounting Standards Board) bakeng sa:

- (a) ditheo tsa bohle tse fihlellang ditekanyetso tse boletsweng ho Taelo ya 12 ka Kgetho ya Ditheo tsa Bohle ya Moralo o Tshwanetseng wa Tlaleho (Appropriate Reporting Framework); le
- (b) ditheo tse leng tsa dife kapa dife tsa ditheo tsena mme di laolwa ke tsona.

Dipehelo tsa tjhelete di lokela ho hlaloswa e le tse latelang Maemo a GRAP feela ha di latela le ditaello tsohle tsa Maemo a GRAP a mang le a mang a tshwanelehileng le Ditlhakisetso (Interpretations) le ha e ka ba dife tse amehang tsa Maemo a GRAP.

Bofokodi bofe kapa bofe ba ho tshwaneleha ha Maemo (Standards) kapa Ditlhakisetso tse boletsweng di hlakiswa ho Maemo kapa Ditlhakisetso tseo tsa Maemo a GRAP.

Maemo a GRAP a *Ditho tsa Tjhelete* a bontshitswe ho ditemana tsa .01 ho isa ho .137. Ditemana tsohle tse ho Maemo ana a GRAP di a lekana ka matla. Ho tse etetseng pele dihlophisong ho qoqwa ka maemo le matla a sehlomathiso ka seng. Maemo ana a lokela ho utlwisiswa ka moelelo wa morero, motheo wa ona bakeng sa sephetho haeba ho tshwaneleha, *Tse tlang ka pele ho Maemo a GRAP, Tse tlang ka pele ho Ditlhakisetso tsa Maemo a GRAP le Moralo wa Tlhophiso le Tlaleho ya Diipehelo tsa Tjhelete (Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements)*.

Maemo a GRAP le Ditlhakisetso tsa Maemo a GRAP le tsona di lokela ho balwa mmoho le ditaello le ha e ka ba dife tse neuweng ke Lekgotla di laela diphumantsho tsa nakwana, ekasitana le melawana efe kapa efe e neuweng ke Letona la tsa Ditjhelete mabapi le matsatsi a nnete a Maemo a GRAP, a phatlaladitsweng Koranteng ya Mmuso (Government Gazette).

Tshupo e ka etswa mona ho Maemo a GRAP a so kang a newa nakong ya ho phatlalatswa ha Maemo ana. Sena se etswa ho thibela ho tshwanela ho ntjhafatsa Maemo a seng a neuwe ha Maemo a mang a phatlalatswa hamorao. Temana ya .11 ya Maemo a GRAP a *Dipholisi tsa Tshupatlotlo, Diphetofo tsa Ditekanyo tsa Tshupatlotlo le Diphoso (Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors)* di nehelana ka motheo wa ho kgetha le ho phethahatsa dipholisi tsa tshupatlotlo ha ho se na tataiso e totobetseng.

Maemo a GRAP a *Ditho tsa Tjhelete*

Morero

- .01 Morero wa Maemo ana ke ho theha dintlhatheo tsa kananelo, tekanyo, tlaleho le tsebahatso ya ditho tsa tjhelete.

Kakaretso

- .02 *Setheo se hlophisang le ho tlaleha ka dipehelo tsa tjhelete tlasa mokgwa wa pokello wa tshupatlotlo se tla sebedisa Maemo ana ho tshupatlotlo bakeng sa ditho tsa tjhelete ntle le:*
- (a) *kananelo le tekanyo ya ditho tsa tjhelete tse phatlaladitsweng ke setheo se phethahatsang tlhaloso ya karolo ya masalla;*
 - (b) *ditokelo le ditlamo tsa bahiri tlasa meralo ya menyetla ya basebeletsi, eo ho yona Maemo a GRAP a Menyetla ya Basebeletsi (Employee Benefits) a tshwanelehileng;*
 - (c) *ho tshwanelwa ke ho lefella ho busetsa setheo bakeng sa ditshenyehelo tseo se lokelang ho ba le tsona ho lefella mokitlane oo se o ananelang e le phumantsho ho latela Maemo a GRAP a Diphumantsho, Mekitlane e sa Tiiswang le Matlotlo a sa Tiiswang (Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets) kapa ao bakeng sa ona, nakong e fetileng, a ananetseng phumantsho ho latela Maemo ao; le*
 - (d) *kananelo e qalang le tekanyo e qalang ya ditho tsa tjhelete tse hapilweng phetisong ya mesebetsi pakeng tsa ditheo tse tlasa bolaodi bo le bong (bona Maemo a GRAP a Phetiso ya Mesebetsi Pakeng tsa Ditheo tse Tlasa Bolaodi bo Tshwanang, kapa kgwebonyalano (bona Maemo a GRAP a Dikgwebonyalano).*
- .03 *Maemo ana ha a sebetse ho disebediswa tse latelang, ntle le ha ho bontshitswe ka tsela e nngwe*
- (a) *Dikarolo tse ho ditheo tse laolwang, balekane kapa dikgwebo tsa boiteko bo kopanetsweng tseo e leng tsa setheo mme di arabellwa ho latela Maemo a GRAP a Dipehelo tsa Tjhelete tse Kopaneng le tse Arohaneng (Consolidated and Separate Financial Statements), Matsete ho Balekane (Investments in Associates) kapa Dikarolo ho Dikgwebo tsa Boiteko bo Kopanetsweng (Interests in Joint Ventures). Setheo se tla sebedisa Maemo ana ho karolo e itseng setheong se laolwang, molekane kapa boiteko bo kopanetsweng, bo arabellwang tlasa Maemo ana, ho latela Maemo a GRAP a Dipehelo tsa Tjhelete tse Kopaneng le tse Arohaneng, Matsete ho Balekane kapa Dikarolo ho Dikgwebo tsa Boiteko bo Kopanetsweng. Ditheo hape di tla*

phethahatsa Maemo ana ho dikutlwano tse sa ikemelang karolong ya setheo se laolwang, molekane kapa boiteko bo kopanetsweng (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG2. le AG3.).

- (b) Konteraka le ha e ka ba efe ya kamoso pakeng tsa mohapi le morekisi ho reka kapa ho rekisa mohapuwa eo phello ya yona e tla bang motswako wa ditheo letsatsing le tlang la kgapo. Nako ya konteraka ya nako e tlang ha e a lokela ho feta nako e kgotsofatsang eo ka tlwaelo e hlokehang ho fumana ditumello le ha e ka ba dife le ho phethahatsa phapanyetsano.*
- (c) Ditokelo le ditlamo tlasa dilisi tseo Maemo a GRAP a Dilisi (Leases) a phethahatswang ho tsona. Le ha ho le jwalo:*
 - (i) diamohelwang tsa dilisi tse ananetsweng ke mohirisi di laolwa ke diphumantsho tsa bofokodi, kgulo ya kananelo, tlaleho le tsebahatso ya Maemo ana (bona ditemana tsa .57 ho isa ho .79, .84 ho isa ho .133 le Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG120. ho isa ho AG143., AG151. ho isa ho AG180.);*
 - (ii) dilefuwang tsa dilisi tsa thuso ya tjhelete tse ananetsweng ke mohirisetswa di laolwa ke diphumantsho tsa ho hulwa ha kananelo, tlaleho le tsebahatso tsa Maemo ana (bona ditemana tsa .80 ho isa ho .133 le Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG144. ho isa ho AG180.); le*
 - (iii) dikutlwano tse sa ikemelang tse kenelleditsweng ho dilisi di tlasa diphumantsho tsa dikutlwano tse sa ikemelang tse kenelleditsweng tsa Maemo ana (bona ditemana tsa .18 ho isa ho .22 le Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG58. ho isa ho AG68.). Moo kutlwano e sa ikemelang e kenelleditsweng e arohantsweng le lisi, ditaelo tsa tlaleho le tsebahatso tsa Maemo ana le tsona di tshwanelehile ho kutlwano e sa ikemelang (bona ditemana tsa .84 ho isa ho .133 le Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG151. ho isa ho AG180.).*
- (d) Ditumellano tsa inshorentshe jwalo ka ha di hlalositswe ho Maemo a Matjhaba a Tlaleho ya Tjhelete a Dikonteraka tsa Inshorentshe (Insurance Contracts). Le ha ho le jwalo, Maemo ana a tla sebetsa ho:*
 - (i) dikutlwano tse sa ikemelang tse kenelleditsweng ho dikonteraka tsa inshorentshe haeba Maemo ana a laela hore setheo se di arabelle ka thoko; mme*
 - (ii) tlaleho le tsebahatso ya ditho tsa tjhelete tse tlasa kakaretso ya Maemo a Matjhaba a Tlaleho ya Tjhelete a Dikonteraka tsa Inshorentshe ka ha di fupere tokelo ya menyetla e eketsehileng (bona ditemana tsa .84 ho isa ho .133 le Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG151. ho isa ho AG180.).*
- (e) Dikonteraka tsa tiiso ya tjhelete tse newang ke setheo le ho ananelwa, ho lekanngwa le/kapa ho tsebahatswa ho latela Maemo a GRAP a Diphumantsho, Mekitlane e sa Tiiswang le Matlotlo a sa Tiiswang. Ditaelo tsa ho hula kananelo le tsa tsebahatso ya Maemo ana di tshwanelehile ho*

ditiiso tsohle tsa tjhelete tse neuweng ke setheo (bona ditemana tsa .80 ho isa ho .133 le Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG4. ho isa ho AG7., AG144. ho isa ho AG180).

(f) Ditshepiso tsa kadimo tse neuweng ke setheo le ho ananelwa, ho lekannngwa le/kapa ho tsebahatswa ho latela Maemo a GRAP a Diphumantsho, Mekitlane e sa Tiiswang le Matlotlo a sa Tiiswang. Ditshepiso tsohle tsa kadimo di tlasa diphumantsho tsa kgulo ya kananelo le tsebahatso ya Maemo ana (bona ditemana tsa .80 ho isa ho .133 le Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG8. ho isa ho AG10., AG144. ho isa ho AG180).

(g) Ditokelo le ditlamo tsa konteraka tse tswang ho diphapanyetsano tsa lekeno tse se nang poello e totobetseng tseo Maemo a GRAP a Lekeno le Tswang ho Diphapanyetsano tse se Nang Poello e Totobetseng) (Lekgetho le Diphetiso)) (Revenue from Non-exchange Transactions (Taxes and Transfers) a tshwanelehileng ho tsona. Le ha ho le jwalo, diamohelwang le dilefuwang tse ananelwang ke setheo ka lebaka la diphapanyetsano tsa tumellano tsa lekeno le se nang poello e totobetseng di tlasa ditaello tse latetseng tsa tekanyo, kgulo ya kananelo, tlaleho le tsebahatso tsa Maemo ana.

.04 *Maemo ana a tla phethahatswa ho dikonteraka tsa ho reka kapa ho rekisa ntho eo e seng ya tjhelete e ka lefellwang ka nnete ka kheshe kapa ka sesebediswa se seng sa tjhelete, kapa ka ho nehela setho sa tjhelete, jwalo ka ha eka dikonteraka ke ditho tsa tjhelete, ntle le ho dikonteraka tse kenetsweng mme di tswela pele ho bolokelwa ho amohela le ho nehelana ka ntho eo e seng ya tjhelete ho latela ditaello tsa setheo tse lebelletsweng tsa theko, thekiso kapa tshebediso.*

.05 *Setheo se dumelletswa ho latela dipehelo tsa Maemo ana ho phethahatsa tshupatlotlo ya polokeho jwalo ka ha e hlalose ho Maemo a Matjhaba a Tlaleho ya Tjhelete. Moo setheo se kgethang ho phethahatsa tshupatlotlo ya polokeho, se lokela ho ikobela ka botlalo ditaello tsa tshupatlotlo ya polokeho e laelwang ho Maemo a Matjhaba a Tlaleho ya Tjhelete.*

Dikarolo tsa masalla

.06 *Dikarolo tsa masalla ke dikonteraka tse emelang ho tshwaneleha bakeng sa matlotlo a nnete a setheo. Maemo ana ha a bope dintlhatheo bakeng sa kananelo le tekanyo ya monei wa karolo ya masalla. Le ha ho le jwalo, bane ba karolo ya masalla ba laelwa ho phethahatsa ditemana tsa .25 ho isa ho .35 le ditemana tsa .84 ho isa ho .91.*

.07 *Dipehelong tse arohaneng tsa tjhelete, ba nang le dikarolo tsa masalla ba laelwa ho phethahatsa ditaello tsohle tsa Maemo ana, ntle le ha ba na le dikarolo tsa masalla tseo e leng matsete ho setheo se laolwang, molekane kapa kgwebo ya boiteko bo*

kopanetsweng, mme matsete ao a lekanngwa ka theko dipehelong tsa ona tse arohaneng tsa tjhelete ho latela Maemo a GRAP a *Dipehelo tsa Tjhelete tse Kopaneng le tse Arohaneng, Matsete ho Balekane le Dikarolo ho Dikgwebo tsa Boiteko bo Kopanetsweng*.

Dikonteraka tsa tjhelete tsa tiiso (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG4. ho isa ho AG7.)

- .08 Ditheo di atisa ho tiisa mokitlane wa ditheo tse ding kapa wa basebelets. Ditlamo tsa dikonteraka tsa tiiso ya tjhelete di a ananelwa, di lekanngwe le/kapa di tsebahatswe ho latela Maemo a GRAP a *Diphumantsho, Mekitlane e sa Tiiswang le Matlotlo a sa Tiiswang* mme di hulelwa kananelo ho latela Maemo ana. Ka ha dikonteraka tsa tjhelete tsa tiiso di beha setheo kotsing e itseng ya tjhelete, ditaello tsa tsebahatso tsa Maemo ana le tsona di a sebetsa dikonterakeng tse jwalo.

Ditshepiso tsa kadimo (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG8. ho isa ho AG10.)

- .09 Ditshepiso tsa kadimo ke ditshepiso tse nehelanang ka kherediti, ka sebopelo sa kadimo, tlasa dipehelo le maemo a laetsweng pele. Ditlamo tse hlahang ho ditshepiso tsa kadimo di ananelwa, di lekanngwa le/kapa di tsebahatswa ho latela Maemo a GRAP a *Diphumantsho, Mekitlane e sa Tiiswang le Matlotlo a sa Tiiswang* mme di hulelwa kananelo ho latela Maemo ana. Ka ha ditshepiso tsa kadimo di beha setheo kotsing e itseng ya tjhelete, ditaello tsa tsebahatso tsa Maemo ana le tsona di a sebetsa ho dikonteraka tse jwalo.

Ditokelo le ditlamo tse hlahang ka lebaka la diphapanyetsano tsa lekeno tse se nang poello e totobetseng (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG28. ho isa ho AG32.)

- .10 Ditokelo le ditlamo tsa konteraka tlasa diphapanyetsano tsa lekeno le se nang tiiso e totobetseng di ka hlahisa diamohelwang le dilefuwang tse phethahatsang thaloso ya matlotlo a tjhelete le mekitlane ya tjhelete. Diamohelwang le dilefuwang tse di ananelwa le ho lekanngwa qalong ho latela Maemo a GRAP a *Lekeno le Tswang ho Diphapanyetsano tse se Nang Poello e Totobetseng* (*Lekgetho le Diphetiso*) mme hamorao di lekanngwa, di hulelwa kananelo, di tlalehwa le ho tsebahatswa ho latela Maemo ana.

Dikonteraka tsa ho reka kapa ho rekisa dintho tseo e seng tsa tjhelete (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG11. ho isa ho AG14.)

- .11 Ho na le ditsela tse ngata tseo ka tsona konteraka ya ho reka kapa ho rekisa ntho eo e seng ya tjhelete e ka lefellwang ka nnete ka kheshe kapa ka sesebediswa se seng sa tjhelete kapa ka ho tjhentjhana ka ditho tsa tjhelete. Tsena di kenyelletsa:

- (a) ha dipehelo tsa konteraka di dumella setho le ha e le sefe hore se e lefelle ka nnete ka kheshe kapa ka sesebediswa se seng sa tjehele kapa ka ho tjhentjhana ka ditho tsa tjehele;
- (b) ha ho kgona ho lefa ka nnete ka kheshe kapa ka sesebediswa se seng sa tjehele, kapa ka ho tjhentjhana ka ditho tsa tjehele, ho sa totobala dipehelong tsa konteraka, empa setheo se tlwaetse ho lefella dikonteraka tse tshwanang ka nnete ka kheshe kapa ka sesebediswa se seng sa tjehele, kapa ka ho tjhentjhana ka ditho tsa tjehele (ho sa kgathalehe hore ke le setho se hanyetsang, ka ho kenela dikonteraka tsa ho hlakola kapa ka ho rekisa konteraka pele e phethahatswa kapa e fellwa ke nako);
- (c) ha, bakeng sa dikonteraka tse tshwanang, setheo se tlwaetse ho amohela setheo se leng karolo ya se seng se seholo mme se se rekisa nakong e kgutshwane kamora ho se amohela bakeng sa ho fumana phaello ya diphethophetoho tsa theko tsa nakwana; le
- (d) ha ntho eo e seng tjehele eo konteraka e leng ka yona e kgona ho fetolelwa habonolo ho kheshe.

Konteraka eo (b) kapa (c) e tshwanelehileng ho yona ha e kenelwe bakeng sa ho fumana kapa ho amohela ntho eo e seng tjehele ho latela ditaello tse lebelletsweng tsa theko, thekiso kapa tshebediso ya setheo, mme kahoo e kakaretsong ya Maemo ana. Dikonteraka tse ding tseo temana ya .04 e tshwanelehileng ho tsona di hlahlojwa ho fumana hore na di ka kenelwa le hore di tswelle pele ho bolokelwa ho fumana kapa ho amohela ntho eo e seng tjehele ho latela ditaello tse lebelletsweng tsa theko, thekiso kapa tshebediso ya setheo, mme kahoo, hore na di kakaretsong ya Maemo ana.

- .12 Tumellano e ngotsweng ya ho reka kapa ho rekisa setho seo e seng tjehele e ka lefellwang ka nete ka kheshe kapa ka sesebediswa se seng sa tjehele, kapa ka ho tjhentjhana ka ditho tsa tjehele, ho latela temana ya .11(a) kapa (d) e kakaretsong ya Maemo ana. Konteraka e jwalo ha e kgone ho kenelwa bakeng sa ho fumana kapa ho amohela ntho eo e seng tjehele ho latela ditaello tse lebelletsweng tsa theko, thekiso kapa tshebediso ya setheo.

Ditlhaloso (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG15. ho isa ho AG68.)

- .13 ***Mareo a latelang a sebediswa ho Maemo ana ka meelelo e neuweng:***

Theko e fokoditsweng boleng ya letlotlo la tjehele kapa mokitlane wa tjehele ke bokalo boo ho bona letlotlo la tjehele kapa mokitlane wa tjehele o lekanngwang ha bo ananelwa la pele tlosa ditefo tsa hlooho tse entsweng, kopanya le kapa tlosa phokotso ya boleng e bokelleditsweng mme o sebedisa mokgwa wa tswala ya nnete wa phapang le ha e ka ba efe pakeng tsa bokalo ba qalong le bokalo ba pheletso, mme o tlosa phokotso efe kapa efe (ka ho otloloha

kapa ka ho sebedisa akhaonto ya tumello) bakeng sa bofokodi kapa ho se kgone ho latellwa.

Kadimo ya dipehelo tse kgotsofatsang ke kadimo e newang kapa e amohelwang ke setheo ka dipehelo tse sa kgemeng le maraka.

Kotsi ya kherediti ke kotsi ya hore setho sa pele se kenetseng setho sa tjehele se tla bakela setho se seng tahlehelo ya tjehele ka lebaka la ho se phethahatse tlamo ya setheo sa pele.

Kotsi ya mofuta wa tjehele ke kotsi ya hore boleng bo kgotsofatsang kapa phallo ya kamoso ya tjehele kapa setho sa tjehele se tla fetofetoha ka lebaka la diphetoho tsa sekgahla sa phapanyetsano ya ditjehele tsa matjhaba.

Kgulo ya kananelo ke ho fediswa ha kananelo e neng e le teng nakong e fetileng ya letlotlo la tjehele kapa mokitlane wa tjehele pehelong ya boemo ba tjehele ba setheo.

Kutlwano e sa ikemelang ke setho sa tjehele kapa konteraka e nngwe e kakaretso ya Maemo ana (bona ditemana tsa .02 ho isa ho .12) hammoho le matshwao a latelang ka boraro ba ona:

- (a) Boleng ba sona bo fetoha ho kgema le phetoho ya sekgahla sa tswala se boletsweng, theko ya setho sa tjehele, theko ya thepa ya motheo, sekgahla sa phapanyetsano ya tjehele ya matjhaba, sesupo sa ditheko kapa sekgahla, boemo ba mekitlane kapa sesupo sa mekitlane, kapa sefetofetohi se seng, ha feela – sebakeng sa sefetofetohi seo e seng tjehele – sefetofetohi se sa tobana feela le setho sa konteraka (seo ka nako tse ding se bitswang ka hore ke 'karolo ya setheo se seng').*
- (b) Ha se hloke matsete a nnete a qalang kapa matsete a nnete a qalang a manyane ho a neng a tla hlokwa bakeng sa dikonteraka tsa mofuta e meng tse neng di tla lebellwa ho arabela diphetoho tsa dintlha tsa dimarakeng ka tsela e tshwanang.*
- (c) Se lefuwa nakong e tlang.*

(Bona ditemana tsa AG46. ho isa ho AG54.)

Mokgwa wa nnete wa tswala ke mokgwa wa ho sebetsa theko e fokoditsweng boleng ya letlotlo la tjehele kapa mokitlane wa tjehele (kapa sehlopha sa matlotlo a tjehele kapa mekitlane ya tjehele) le ya ho abela lekeno le phaello kapa ditjeho tsa tswala nakong e tshwanelehileng. Sekgahla sa tswala sa nnete ke sekgahla se fokoletsang ka nepo ditefo tsa kheshe tsa kamoso tse lekantsweng kapa lona lekeno nakong ya bophelo bo lebelletsweng ba setho sa tjehele kapa, ha ho tshwaneleha, nakong e kgutshwanyane ho bokalo bo bonahalang ba nnete ba letlotlo la tjehele kapa mokitlane wa tjehele. Ha ho balwa sekgahla sa tswala sa nnete, setheo se tla lekanya phallo ya tjehele se shebile dipehelo tsohle tsa setho sa tjehele (mohlala, tefo ya ka pele, pitso le dikgetho tse tshwanang le tseo) empa se ke ke sa sheba ditahlehelo tsa

mekitlane tsa kamoso. Dipalo di kenyelletsa ditefo tsohle le dintlha tse lefuweng kapa tse amohetsweng pakeng tsa ba kenetseng tumellano tse leng karolo e phethahetseng ya sekgahla sa tswala sa nnete (bona Maemo a GRAP a Lekeno la Diphapanyetsano tse nang le Poello e Totobetseng (Revenue from Exchange Transactions), ditjeho tsa phapanyetsano, le diphoremiyano kapa diphokoletso tsohle tse ding. Ho na le mohopolo wa hore phallo ya tjhelete le bophelo bo lebelletsweng ba sehlopha sa ditho tsa tjhelete tse tshwanang bo ka lekannngwa ka tshepo. Le ha ho le jwalo, maemong ao a sa tlwaelehang ha ho sa kgonehe ho lekanya phallo ya tjhelete ka tshepo, kapa ho lekanya bophelo bo lebelletsweng ba setho sa tjhelete (kapa sehlopha sa ditho tsa tjhelete), setheo se tla sebedisa phallo ya tjhelete eo ho dumellanweng ka yona nakong yohle ya tumellano ya setho sa tjhelete (kapa sehlopha sa ditho tsa tjhelete).

(Bona ditemana tsa AG42. ho isa ho AG45.)

Boleng bo kgotsofatsang ke bokalo bo ka fuwang bakeng sa letlotlo, kapa bakeng sa ho lefa sekoloto, pakeng tsa ditho tse nang le tsebo, tse thahasellang phapanyetsanong ya ditho tse ikemetseng.

Letlotlo la tjhelete ke:

- (a) kheshe*
- (b) karolo ya masalla ya setheo se seng; kapa*
- (c) tokelo ya tumellano ho:*
 - (i) amohela kheshe kapa letlotlo le leng la tjhelete ho tswa ho setheo se seng; kapa*
 - (ii) ho tjhentjhana ka matlotlo a tjhelete kapa mekitlane ya tjhelete le setheo se seng tlasa maemo a ka bang le menyetla ho setheo.*

(Bona ditemana tsa AG15. ho isa ho AG32.)

Konteraka ya tiiso ya tjhelete ke konteraka e laelang hore monei a etse ditefo tse boletsweng ho kgutlisetsa moneuwa bakeng sa tahlehelo eo a bang le yona ka lebaka la ha molefi ya itseng a hloleha ho lefa ha a tshwanetse, ho latela dipehelo tsa sesebediswa sa mekitlane tsa pele kapa tse fetotsweng.

Setho sa tjhelete ke konteraka le ha e ka ba efe e bakang letlotlo la tjhelete la setheo le mokitlane wa tjhelete kapa karolo ya masalla ya setheo se seng.

(Bona ditemana tsa AG15. ho isa ho AG32.)

Mokitlane wa tjhelete ke mokitlane le ha e ka ba ofe oo e leng tlamo ya selekane ya:

- (a) ho neha setheo se seng kheshe kapa letlotlo le leng la tjhelete; kapa*
- (b) ho tjhentjhana ka matlotlo a tjhelete kapa mekitlane ya tjhelete tlasa maemo a ke keng a ba matle ho setheo.*

(Bona ditemana tsa AG15. ho isa ho AG32.)

Kotsi ya sekgahla sa tswala ke kotsi ya hore boleng bo kgotsofatsang kapa phallo ya kamoso ya tjehele ya setho sa tjehele e tla fetofetoha ka lebaka la diphetoho tsa sekgahla sa tswala sa maraka.

Kotsi ya ho arabela ditlamo ke kotsi eo setheo se teanang le yona ha se ka ba le mathata a ho lefa ditlamo tsa sona tse amanang le mekitlane ya tjehele tse lefuwang ka ho nehalana ka kheshe kapa letlotlo le leng la tjehele.

Tshepiso ya kadimo ke tshepiso e tiileng ya ho fana ka kherediti tlasa dipehelo le maemo a boletsweng pele.

Dilefuwang tsa kadimo ke mekitlane ya tjehele, e seng dilefuwang tsa nakwana tsa dipehelo tsa mekitlane tse tlwaelehileng.

Kotsi ya maraka ke kotsi ya hore boleng bo kgotsofatsang kapa phallo ya tjehele ya kamoso ya setho sa tjehele e tla fetofetoha ka lebaka la diphetoho tsa ditheko marakeng. Kotsi ya maraka e na le mefuta e meraro ya kotsi: kotsi ya jwale, kotsi ya sekgahla sa tswala le kotsi ya mofuta o mong wa theko.

Kotsi ya mofuta o mong wa theko ke kotsi ya hore boleng bo kgotsofatsang kapa phallo ya tjehele ya kamoso ya setho sa tjehele e tla fetofetoha ka lebaka la diphetoho tsa ditheko marakeng (tseo e seng tse bakwang ke kotsi ya sekgahla sa tswala kapa kotsi ya ditjehele tsa naha), ho sa kgathalehe hore diphetoho tse di bakwa ke dintlha tse boletsweng tsa sesebediswa seo sa tjehele kapa monei wa sona, kapa dintlha tse amang disebediswa tsohle tsa tjehele tse tshwanang tse rekiswang marakeng.

Letlotlo la tjehele le fetilwe ke nako ha setho se seng se hlolehile ho lefa ha se ne se tshwanetse ho lefa ho latela konteraka.

Karolo ya masalla ke konteraka le ha e ka ba efe e iponahatsang ho karolo ya matlotlo a setheo kamora ho tloswa ha mekitlane yohle ya sona. Karolo ya masalla e kenyelletsa dikabelo tse tswang ho beng, tse ka bontshwang e le:

- (a) disebediswa tsa ekwiti kapa mefuta e tshwanang ya thuso ya motheo e sa arolwang dikoto;***
- (b) lebitso la semmuso la phetiso ya mehlodi (kapa sehlopha sa diphetiso tse jwalo) e etswang ke ditho tsa phapanyetsano e bang karolo ya matlotlo a nnete a setheo, pele kabelo e etsahala kapa ka nako ya kabelo; kapa***
- (c) tumellano ya semmuso, e amanang le kabelo, mme e theha kapa e eketsa karolo ya tjehele ya jwale matlotlong a nnete a setheo.***

(Bona ditemana tsa AG55. ho isa ho AG56.)

Ditjeho tsa phapanyetsano ke keketso ya ditjeho tse bakwang ke ketsahalo e ntjha ya kgapo, ho nehwa kapa ho rekiswa ha letlotlo la tjehele kapa mokitlane wa tjehele (bona Sehlomathiso sa A temana ya AG57.). Keketso ya ditjeho ka lebaka la ketsahalo e ntjha ke theko e neng e ke ke ya ba teng haeba setheo se

ne se sa hapa, se sa phatlalatsa kapa se sa rekisa setho sa tjehelete.

Mareo a hlalositsweng ho Maemo a mang a GRAP a sebediswa Maemong ana ka meelelo e tshwanang le e neuweng ho Maemo ao a mang.

- .14** *Mekgahlelo e latelang ya ditho tsa tjehelete e hlaloswa le ho sebediswa ho Maemo ana ka meelelo e boletsweng:*

Ditho tsa tjehelete ka theko e fokoditsweng boleng ke matlotlo ao e seng kutlwano e sa ikemelang kapa mekitlane ya tjehelete eo e seng kutlwano e sa ikemelang e nang le ditefo tse sa fetoheng kapa tse ka lekanngwang, ho sa kenyelletswe disebediswa:

(a) tseo setheo se di bontshang ka boleng bo kgotsofatsang ka kananelo e qalang ho latela temana ya .17; kapa

(b) tse boloketsweng kananyo.

(Bona ditemana tsa AG33. ho isa ho AG41.)

Ditho tsa tjehelete ka theko ke matsete a ho dikarolo tsa masalla tse se nang theko ya maraka e rehuweng marakeng o phelang, le tseo boleng ba tsona bo kgotsofatsang bo sa kgoneng ho lekanngwa ka tshepo.

Ditho tsa tjehelete ka boleng bo kgotsofatsang di na le matlotlo a tjehelete le mekitlane ya tjehelete e leng:

(a) dikutlwano tse sa ikemelang;

(b) disebediswa tse kopaneng tse laetsweng ka boleng bo kgotsofatsang ho latela ditemana tsa .20 kapa .21;

(c) disebediswa tse boloketsweng kananyo. Setho sa tjehelete se sebedisetswa kananyo ha:

(i) se hapuwa kapa se fumanwa haholoholo ka sepheo sa ho rekisa kapa ho reka botjha nakong e haufi e tlang; kapa

(ii) ka kananelo e qalang ke karolo ya photefoliyo ya ditho tsa tjehelete tse bonweng tse tsamaiswang mmoho le tseo bakeng sa tsona ho nang le bopaki ba moralo wa nnete wa haufinyane wa ho fumana phaello ha nakwana;

(d) matlotlo a tjehelete ao e seng kutlwano e sa ikemelang kapa mekitlane ya tjehelete e nang le ditefo tse sa fetoheng kapa tse ka lekanngwang tse laetsweng ka boleng bo kgotsofatsang kananelong e qalang ho latela temana ya .17; le

(e) ditho tsa tjehelete tse sa phethahatseng tlhaloso ya ditho tsa tjehelete ka theko

e fokoditsweng boleng kapa ditho tsa tjhelete ka theko.

(Bona ditemana tsa AG33. ho isa ho AG41.)

- .15 Ho Maemo ana, 'setheo' se kenyelletsa, hara tse ding, batho, dikopanelo, ditheo tse ngodisitsweng, ditherasete le ditheo tsa mmuso.

Ditlhophiso tse kgemang le konteraka

- .16 Ho Maemo ana, 'konteraka' le 'sekonteraka' di bolela tumellano pakeng tsa ditho tse pedi kapa ho feta, e le tumellano e nang le ditlamorao tse totobetseng tsa moruo tseo ditho di ka di qobang hanyenyane feela haeba ho kgoneha, hangata ka lebaka la hobane tumellano e ka phethahatswa ka molao. Kahoo, dikonteraka le ditho tsa tjhelete di ka nka sebopeho se fapaneng mme ha ho hlokehe hore e be di ngotswe.

Tumellano ya ho laela letlotlo la tjhelete kapa mokitlane wa tjhelete ka boleng bo kgotsofatsang

- .17 ***Kananelong e qalang, setheo se ka laela setho sa tjhelete seo e seng kutlwano e sa ikemelang ka tefo e sa fetoheng kapa e ka fumanwang ka boleng bo kgotsofatsang tlasa maemo a latelang:***
- (a) ***Se ka laela matlotlo a tjhelete ao e seng kutlwano e sa ikemelang a sa fetoheng kapa a ka fumanwang ka boleng bo kgotsofatsang. Setheo se laelwa ho tsebahatsa ditekanyetso tse sebedisitsweng ho laela ka mokgwa oo dipholiseng tsa sona tsa tshupatlotlo.***
- (b) ***Se ka laela feela mekitlane ya tjhelete eo e seng kutlwano e sa ikemelang ka tefo e sa fetoheng kapa e ka fumanwang ka boleng bo kgotsofatsang haeba taelo e jwalo e hlakola kapa e fokotsa haholo tekanyo kapa tlhokeho ya botsitso ba tshupo (eo ka tshupatlotlo e bitswang "ho se tshwanelehe ha tshupatlotlo") eo ka mokgwa o mong e tla hlahang ho tekanyo ya matlotlo kapa mekitlane kapa menyetla kapa ditahlehelo tse bonwang ho tsona ka metheo e fapaneng.***

Dikutlwano tse sa ikemelang tse kenyelleditsweng (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG58. ho isa ho AG68.)

- .18 Kutlwano e sa ikemelang e kenyelleditsweng ke karolo ya sesebediswa sa motswako (se kopaneng) se kenyelletsang konteraka ya motswako eo e seng kutlwano e sa ikemelang – ka phello ya hore karolo e nngwe ya phallo ya tjhelete ya sesebediswa sa motswako e a fetofetoha ka mokgwa o tshwanang le wa kutlwano e sa ikemelang e ka thoko. Kutlwano e sa ikemelang e kenyelleditsweng e baka e nngwe kapa yohle phallo ya tjhelete eo ka nako e nngwe e ka hlokwang ke konteraka hore e ntlafatswe ho latela sekgahla se boletsweng sa tswala, theko ya setho sa tjhelete, theko ya thepa ya

motheo, sekgahla sa phapanyetsano ya matjhaba, sesupo sa ditheko kapa sa sekgahla, kutlwano e sa ikemelang e hoketsweng ho setho sa tjhelete empa ho latela konteraka e kgona ho fetiswa ntle le ho kopanngwa le sesebediswa seo, kapa e na le setho se seng se hanyetsang ho na le sesebediswa seo, ke setho sa tjhelete se ikemetseng, e seng kutlwano e sa ikemelang e kenyelleditsweng.

.19 Kutlwano e sa ikemelang e kenyelleditsweng e lokela ho arohanngwa le konteraka ya motswako mme e arabellwe jwalo ka kutlwano e sa ikemelang tlasa Maemo ana, ha feela:

- (a) matshwao le dikotsi tsa moruo tsa kutlwano e sa ikemelang e kenyelleditsweng di sa amane haholo le matshwao le dikotsi tsa moruo tsa konteraka ya motswako (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG61. le AG64.);**
- (b) sesebediswa se ka thoko sa dipehelo tse tshwanang le tsa kutlwano e sa ikemelang e kenyelleditsweng se tla phethahatsa tlhaloso ya kutlwano e sa ikemelang; mme**
- (c) sesebediswa sa motswako (se kopaneng) ha se lekanngwe ka boleng bo kgotsofatsang (ke hore, kutlwano e sa ikemelang e kenyelleditsweng ho setho sa tjhelete ka boleng bo kgotsofatsang ha e arohanngwe).**

Haeba kutlwano e sa ikemelang e kenyelleditsweng e arohanngwa, konteraka ya motswako e tla arabelwa tlasa Maemo ana haeba e le setho sa tjhelete, le ho latela Maemo a mang a tshwanelehileng haeba e se setho sa tjhelete. Maemo ana ha a a tobana le hore na kutlwano e sa ikemelang e kenyelleditsweng e tla tlalehellwa ka thoko pehelong ya maemo a tjhelete.

.20 Le hoja temana ya .19 e le kamoo e leng kateng, haeba konteraka e fupere konteraka ya motswako e leng setho sa tjhelete le kutlwano e sa ikemelang e kenyelleditsweng e le nngwe kapa ho feta, setheo se ka laela hore konteraka ya motswako (e kopaneng) yohle e lekanngwe ka boleng bo kgotsofatsang ntle le:

- (a) ha (di)kutlwano e sa ikemelang e kenyelleditsweng e sa ntlafatse haholo phallo ya tjhelete eo ka ho le leng e ka laelwang ke konteraka; kapa**
- (b) ha ho tolobetse mme ho se na tshekatsheko e nyane feela kapa e le siyo ha sesebediswa sa motswako (se kopaneng) se tshwanang ho ka nkwa pele hore ho arohanngwa ha (di)kutlwano e sa ikemelang e kenyelleditsweng e a hanelwa, jwalo ka tumellano ya ho lefella ka pele e kenyelleditsweng ho kadimo e dumellang hore mong a lefelle kadimo ka pele boholo bo lekanang ba theko ya yona e fokoditsweng boleng.**

.21 Haeba setheo se laelwa ke Maemo ana ho arohanya kutlwano e sa ikemelang e kenyelleditsweng ho konteraka ya yona ya motswako, empa e sa kgone ho lekanya ka botshepedi kutlwano e sa ikemelang e kenyelleditsweng ka thoko nakong ya kgapo kapa pheletsong ya nako ya tlaleho ya tjhelete e latetseng, e tla laela hore konteraka ya motswako (e kopaneng) yohle e ka boleng bo

kgotsofatsang. Ho laelwa ho ka phethahatswa feela ha konteraka ya motswako e le setho sa tjhelete.

- .22 Moo setheo se laelwang ke Maemo ana hore se arohanye kutlwano e sa ikemelang e kenyelleditsweng ho konteraka ya motswako eo e leng setho sa tjhelete, se tla lekanya kutlwano e sa ikemelang e kenyelleditsweng ka boleng bo kgotsofatsang le konteraka ya motswako ka theko e fokoditsweng boleng kapa ka theko (ntle le ha se phethahatsa taelo e ho temana ya .20). Haeba setheo se sa kgone ho lekanya boleng bo kgotsofatsang ba kutlwano e sa ikemelang e kenyelleditsweng ka kananelo e qalang kapa nakong ya bophelo ba sesebediswa, se lekanya sesebediswa sohle se kopaneng ka boleng bo kgotsofatsang. Ha boleng bo kgotsofatsang ba kutlwano e sa ikemelang e kenyelleditsweng bo sa kgone ho fumanwa ka matsatsi a tlaleho a latetseng, hona ho ka hloka hore ho be le tlhophisobotjha ya konteraka ya motswako hore e tlohe ho theko e fokoditsweng boleng kapa theko ho isa ho boleng bo kgotsofatsang (sheba ditemana tsa .51 ho isa ho .54 ka ditlhophisobotjha).

Kananelo e qalang

- .23 ***Setheo se tla ananela letlotlo la tjhelete kapa mokitlane wa tjhelete pehelong ya sona ya maemo a tjhelete feela ha setheo se eba setho sa diphumantsho tsa konteraka tsa sesebediswa (sheba ditemana tsa AG78. le AG79.).***
- .24 ***Setheo se ananela matlotlo a tjhelete ka ho sebedisa tshupatlotlo ya letsatsi la kananyo.***

Ho bontsha phapang ya mekitlane le dikarolo tsa masalla (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG69. ho isa ho AG71.)

- .25 ***Monei wa setho sa tjhelete o tla hlophisa sesebediswa, kapa dikarolo tse se hahang, ka kananelo e qalang e le mokitlane wa tjhelete, letlotlo la tjhelete kapa karolo ya masalla ho latela moko wa tlhophiso ya konteraka le ditlhaloso tsa mokitlane wa tjhelete, letlotlo la tjhelete le karolo ya masalla.***
- .26 Ha monei a phethahatsa ditlhaloso ho temana ya .13 ho fumana hore na setho sa tjhelete ke karolo ya masalla bakeng sa hore e be mokitlane wa tjhelete, sesebediswa ke karolo ya masalla haeba, le feela haeba, sesebediswa se sa kenyelletse tlammo ya:
- (a) ho neha setheo se seng kheshe kapa letlotlo le leng la tjhelete; kapa
 - (b) ho ananya matlotlo a tjhelete kapa mekitlane ya tjhelete le setheo se seng tlasa dipehelo tse ka hlokanang molemo ho monei.

Ha ho tlammo ya tumellano e laelang ho nehelana ka kheshe kapa ka letlotlo le leng la tjhelete.

- .27 Letshwao le bohlokwa ha ho bontshwa phapang ya mokitlane wa tjhelete le karolo ya

masalla ke ho ba teng ha tlamo ya konteraka ya setho se itseng ho setho sa tjhelete (monei), e le tlamo ya ho neha setho se seng (mong/ya tshwereng) kheshe kapa letlotlo le leng la tjhelete, kapa ho ananya matlotlo a tjhelete kapa mekitlane ya tjhelete le mong tlasa dipehelo tse ka hlohang molemo ho monei. Le hoja mong'a karolo ya masalla a ka lokelwa ke ho amohela karolo ya boholo bo tshwanelehileng ya phaello e ajwang le ha e ka ba efe kapa kabelo e jwalo, monei ha a na tlamo ya konteraka ya ho etsa dikabelo tse jwalo hobane ha a lokela ho tlameha ho neha setho se seng kheshe kapa letlotlo le leng la tjhelete.

.28 Moko wa setho sa tjhelete, bakeng sa sebopeho sa sona sa molao, o laola tlhophiso ya sona pehelong ya maemo a tjhelete ya setheo. Moko le sebopeho sa molao di atisa ho kgema mmoho, le hoja e se ka nako tsohle. Disebediswa tse ding tsa tjhelete di nka sebopeho sa molao sa karolo ya masalla empa bonneteng ke mekitlane. Tse ding di ka kopanya matshwao a amanngwang le dikarolo tsa masalla le matshwao a amanngwang le mekitlane ya tjhelete. Ho tea mohlala:

- (a) seahlolo sa thatohatsi se nehelanang ka pholoso e tlamang ho monei bakeng sa bokalo bo sa fetoheng kapa bo ka fumanwang ka letsatsi la nako e tlang le sa fetoheng kapa le ka fumanwang, kapa se nehang mong tokelo ya ho laela monei hore a pholose sesebediswa ka letsatsi le boletsweng kapa kamora lona ka bokalo bo sa fetoheng kapa bo ka fumanwang, ke mokitlane wa tjhelete.
- (b) setho sa tjhelete se neang mong tokelo ya ho se kgutlisetsa ho monei hore a kgutlisetswe kheshe kapa letlotlo le leng la tjhelete ('sesebediswa se ka kgutlisetswang') ke mokitlane wa tjhelete. Hona ho jwalo le ha bokalo ba kheshe kapa letlotlo le leng la tjhelete le fumanwa ka motheo wa sesupo kapa ntlha e nngwe e ka holang kapa ya fokotseha, kapa ha sebopeho sa molao sa sesebediswa se ka kgutlisetswang se neha mong tokelo ya karolo ya masalla matlotlong a monei. Ho ba teng ha tumellano bakeng sa mong ya ho kgutlisetsa sesebediswa ho monei hore a fumane kheshe kapa letlotlo le leng la tjhelete ho bolela hore sesebediswa se ka kgutlisetswang se phethahatsa tlhaloso ya mokitlane wa tjhelete. Mohlala, diahlolo tsa thatohatsi tse nehang beng tokelo ya ho pholosa dikarolo tsa bona ho monei nako efe kapa efe hore ba fumane kheshe e lekanang le karolo ya boholo bo tshwanelehileng ya boleng ba letlotlo la monei; kapa
- (c) setho sa tjhelete se laelang hore monei a lefe tlamo ka kheshe kapa sesebediswa se seng sa tjhelete feela ha monei a ka fellwa ke tjhelete, ke karolo ya masalla.

.29 Haeba setheo se se na tokelo e se nang mabaka ya ho qoba ho nehelana ka kheshe kapa letlotlo le leng la tjhelete ho lefa tlamo ya konteraka, tlamo e phethahatsa tlhaloso ya mokitlane wa tjhelete. Ho tea mohlala:

- (a) tshitiso ya bokgoni ba setheo ba ho phethahatsa tlamo ya konteraka, e kang ho se kgone ho fumana tjhelete ya dinaha disele kapa tlhoko ya ho fumana tumello ya tefo e tswang ho bolaodi ba taolo, ha e hanane le tlamo ya konteraka ya setheo kapa tokelo ya konteraka ya mong tlasa sesebediswa; kapa

(b) tlamo ya konteraka e laolwang ke ha setheo se hanyetsang se phethahatsa tokelo ya sona ya ho pholosa, ke mokitlane wa tjhelete hobane setheo ha se na tokelo e se nang mabaka ya ho qoba ho nehelana ka kheshe kapa letlotlo le leng la tjhelete.

- .30 Setho sa tjhelete se sa theheng ka ho totobala tlamo ya konteraka ya ho nehelana ka kheshe kapa letlotlo le leng la tjhelete se ka theha tlamo ka mokgwa o sa otlohang ka dipehelo le maemo a sona. Mohlala, setho sa tjhelete se ka fupara tlamo eo e seng ya tjhelete e lokelang ho lefuwa, ha feela setheo se hloleha ho etsa dikabelo kapa ho pholosa sesebediswa. Haeba setheo se ka qoba ho fetisa kheshe kapa letlotlo le leng la tjhelete feela ka ho lefa tlamo eo e seng ya tjhelete, setho sa tjhelete ke mokitlane wa tjhelete.

Ditho tsa tjhelete tsa motswako (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG72. ho isa ho AG77.)

- .31 ***Monei wa setho sa tjhelete seo e seng kutlwano e sa ikemelang o tla hlahloba dipehelo tsa setho sa tjhelete ho fumana hore na se fupere karolo ya mokitlane hammoho le ya masalla. Dikarolo tse jwalo di tla hlophiswa ka ho arohana di le mokitlane ya tjhelete, matlotlo a tjhelete kapa dikarolo tsa masalla ho latela temana ya .25.***
- .32 Setheo se ananela ka thoko dikarolo tsa setho sa tjhelete se (a) hahang/etsang mokitlane wa tjhelete wa setheo le (b) ho neha mong'a sesebediswa kgetho ya ho se fetola hore se be karolo ya masalla a setheo. Mohlala, bonto kapa sesebediswa se jwalo se ka fetolwang ke mong hore e be bokalo bo sa fetoheng ba diahlolo tse tlwaelehileng tsa setheo ke setho sa tjhelete sa motswako. Ka tjhebo ya setheo, sesebediswa se jwalo se na le dikarolo tse pedi: mokitlane wa tjhelete (tlhophiso ya konteraka ya ho nehelana ka kheshe kapa letlotlo le leng la tjhelete) le karolo ya masalla (tumellano ya ho reka letlotlo e neang mong tokelo nakong e itseng ya ho le fetola hore e be bokalo bo sa fetoheng ba diahlolo tse tlwaelehileng tsa setheo). Ka lebaka leo, mahlakoreng ohle, setheo se tlaleha ka dikarolo tsa mokitlane le tsa masalla ka ho arohana pehelong ya sona ya maemo a tjhelete.
- .33 Tlhophiso ya dikarolo tsa mokitlane le tsa masalla tsa sesebediswa se ka fetolwang ha e shejwe botjha ka lebaka la phetoho ya ho kgoneha ha hore tumellano ya phetholo e tla phethahatswa, le ha phethahatso ya tumellano e ka bonahala eka e bontsha monyetla wa moruo ho ba bang ba beng. Beng ho ka etsahala ba sa kgone kamehla ho sebetsa ka mokgwa o ka lebellwang hobane, ho tea mohlala, ditlamorao tsa lekgetho tse bakwang ke phetolo di ka fapana pakeng tsa beng. Ho feta moo, ho kgoneha ha phetolo ho tla dula ho ntse ho fetoha nako le nako. Tlamo ya konteraka ya setheo ya ho etsa ditefo tsa nako e tlang e dula e sa phethahatswe ho fihlela di tingwa ka diphetoho, ho fihla pheletsong ya sesebediswa kapa phapanyetsano ya mofuta o mong.

- .34 Maemo ana a tobane le tekanyo ya matlotlo a tjehelete le mekitlane ya tjehelete. Bopaki ba dikarolo tsa masalla bo bontsha tsotello ho matlotlo a setheo kamora ho tlosa mekitlane yohle ya sona. Ka lebaka leo, ha bokalo ba nnete bo qalang ba setho sa tjehelete sa motswako bo abelwa karolo ya bona ya masalla le dikarolo tsa mekitlane, karolwana ya karolo ya masalla e abelwa bokalo ba masalla kamora ho tlosa ho boleng bo kgotsofatsang ba sesebediswa ka kakaretso bokalo bo fumanetsweng ka thoko bakeng sa karolo ya mokitlane. Boleng ba matshwao le ha e ka ba afe a kutlwano e sa ikemelang (a jwalo ka tumellano ya ho reka letlotlo) e kenyelleditsweng sesebedisweng sa tjehelete sa motswako seo e seng karolo ya masalla (e kang tumellano ya phetolo ya ekwiti) e kenyelleditswe karolong ya mokitlane. Paloyohle ya bokalo ba nnete e abetsweng dikarolo tsa mokitlane le tsa masalla ka kananelo e qalang e dula e ntse e lekana le boleng bo kgotsofatsang bo tla abelwa sesebediswa ka kakaretso. Ha ho monyetla kapa tahlehelo e hlahang ka lebaka la ho ananela pele dikarolo tsa sesebediswa ka ho arohana.
- .35 Tlasa mokgwa o hlaloswang temaneng ya .34, monei wa bonto e ka fetolelwang ho dishere tse tlwaelehleng qalong o fumana bokalo ba nnete ba karolo ya mokitlane ka ho lekanya boleng bo kgotsofatsang ba mokitlane o tshwanang (ho kenyelletswa matshwao le ha e ka ba afe a kutlwano eo e seng e sa ikemelang e kenyelleditsweng) e se nang karolo ya masalla a amehang. Bokalo ba nnete ba karolo ya masalla e emetsweng ke tumellano ya ho fetola sesebediswa hore e be diabo tse tlwaelehleng bo fumanwa, ka hona, ka ho tlosa boleng bo kgotsofatsang ba mokitlane wa tjehelete ho boleng bo kgotsofatsang ba setho sa tjehelete sa motswako ka kakaretso.

Tekanyo e qalang ya matlotlo a tjehelete le mekitlane ya tjehelete

- .36 *Ha letlotlo la tjehelete kapa mokitlane wa tjehelete o ananelwa qalong, setheo se tla le lekanya ka boleng ba lona bo kgotsofatsang, mme maemong a letlotlo la tjehelete kapa mokitlane wa tjehelete o sa lekanngwang hamorao ka boleng bo kgotsofatsang, bo kopanngwa le ditheko tsa diphapanyetsano tse abelwang ka ho otloloha kgapo kapa phatlalatso ya letlotlo la tjehelete kapa mokitlane wa tjehelete (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG80. ho isa ho AG89.).*

Dikadimo ka dipehelo tse kgotsofatsang (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG90. ho isa ho AG96.)

- .37 *Setheo se qala ka ho lekola hore na mooko wa kadimo ka dipehelo tse kgotsofatsang ka nnete ke kadimo ka ho phethahatsa dintlhatheo tse ditemaneng tsa .25 ho isa ho .35. Kananelong e qalang, setheo se arola kadimo ka dipehelo tse kgotsofatsang ho ba dikoto tse e ahang mme se arabella sekoto ka seng ka ho arohana. Setheo se arabella karolo eo ya kadimo ka dipehelo tse kgotsofatsang, e leng:*

- (a) monyetla wa bohle o latelang Moralo wa Tlhophiso le Tlaleho ya Dipehelo tsa Tjhelete, moo se leng monei wa kadimo; kapa**
- (b) lekeno le se nang poello e totobetseng, ho latela Maemo a GRAP a Diphapanyetsano tse se Nang Poello e Totobetseng) (Lekgetho le Diphetiso), moo se leng moamohedi wa kadimo.**

- .38 Karolo ya kadimo ka dipehelo tse kgotsofatsang e leng monyetla wa bohle kapa lekeno le se nang poello e totobetseng e nkwa e le phapang pakeng tsa boleng bo kgotsofatsang ba kadimo le lekeno la kadimo, le lefuweng kapa le amohetsweng.
- .39 Kamora kananelo e qalang, setheo se lekanya dikadimo ka dipehelo tse kgotsofatsang ho latela temana ya .45.

Dikadimo tse neuweng ka dipehelo tse kgotsofatsang

- .40 Dikadimo ka dipehelo tse kgotsofatsang di ka nehwa ditheo tlasa mabaka a fapaneng a kahisano kapa a moruo. Mohlala, lefapha la tsa temo le ka nehelana ka dikadimo ho balemi ba sa ntseng ba hola ka dipehelo tse kgemang le maemo e le mokgwa wa ho kgothaletsa kgolo ya moruo. Dipehelo tse kgotsofatsang tsa dikadimo ha di kgeme le maraka mme di ka nehelana ka dipehelo tsa tefo tse kgemang le maemo, di ka dumella hore ho be le phomolo ya ho lefa, kapa di ka se laele tefo ya karolo kapa yohle tjhelete e adinngweng.
- .41 Ha setheo se nehelana ka dikadimo ka dipehelo tse kgotsofatsang se tla nahana ka hore na karolo ya tshepiso e fuweng e ka ba monyetla wa bohle. Menyetla ya bohle e hlahoswa ka bobatsi ka hore ke tjhelete e lefuweng ka phetiso ho batho kapa malapa ka phapanyetsano e se nang poello e totobetseng ho ba sireletsa kgahlanong le dikotsi tse itseng tsa kahisano.
- .42 Setheo se arabella dikarolo tsa kadimo e neuweng ka thoko ka dipehelo tse kgotsofatsang. Kadimo e nkwa e le letlotlo la tjhelete, ha monyetla wa bohle le ha e ka ba ofe o arabellwa ho latela *Moralo wa Tlhophiso le Tlaleho ya Dipehelo tsa Tjhelete*.

Dikadimo tse fumanweng tsa dipehelo tse kgotsofatsang

- .43 Setheo se ka amohela dikadimo ka dipehelo tse kgotsofatsang tlasa mabaka a fapaneng. Mohlala, setheo se ka fumana kadimo ka dipehelo tse kgotsofatsang e le thuso ya ntshetsopele ho tswa ho boemedi ba makala a mmalwa.
- .44 Setheo se ka hlahloba kananelong e qalang hore na karolo ya tshepiso e amohetsweng e le kadimo ka dipehelo tse kgotsofatsang e ka nkwa e le lekeno le se nang poello e totobetseng. Setheo se arabella kadimo e le mokitlane wa tjhelete le lekeno le se nang poello e totobetseng ho latela Maemo a GRAP a Lekenno la Diphapanyetsano tse se Nang Poello e Totobetseng) (Lekgetho le Diphetiso).

Tekanyo e latetseng ya matlotlo a tjehele le mekitlane ya tjehele

- .45** *Setheo se tla lekanya matlotlo ohle a tjehele le mekitlane yohle ya tjehele kamora kananelo e qalang ka ho sebedisa mekgahlelo e latelang e hlalositsweng temaneng ya .14:*
- (a)** *Ditho tsa tjehele ka boleng bo kgotsofatsang (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG98. ho isa ho AG112.).*
- (b)** *Ditho tsa tjehele ka theko e fokoditsweng boleng (bona Sehlomathiso sa AG113. ho isa ho AG114. le AG120. ho isa ho AG129.).*
- (c)** *Ditho tsa tjehele ka theko.*
- .46** *Matlotlo ohle a tjehele a lekanngwang ka theko e fokoditsweng boleng, kapa theko, a tlasa taolo ya tjehebotjha ya ho lekola bofokodi ho latela ditemana tsa .57 ho isa ho .64.*
- .47** Setheo kamora moo se lekanya matlotlo a tjehele le mekitlane ya tjehele ka boleng bo kgotsofatsang, theko e fokoditsweng boleng kapa theko. Setheo se hlahloba hore ke disebediswa dife tse lokelang hore hamorao di lekanngwe ka boleng bo kgotsofatsang, theko e fokoditsweng boleng kapa theko, ho latela ditlhaloso tsa 'ditho tsa tjehele ka boleng bo kgotsofatsang', 'ditho tsa tjehele ka theko e fokoditsweng boleng' kapa 'ditho tsa tjehele ka theko' temaneng ya .14.

Ditshepiso tsa tekanyo ka boleng bo kgotsofatsang

- .48** *Ha se lekanya boleng bo kgotsofatsang ba letlotlo la tjehele kapa mokitlane wa tjehele bakeng sa ho phethahatsa Maemo ana setheo se tla phethahatsa ditemana tsa AG98. ho isa ho AG112. tsa Sehlomathiso sa A.*
- .49** Bopaki bo babatsehang ba boleng bo kgotsofatsang ke ditheko tse boletsweng marakeng o phelang. Haeba maraka wa setho sa tjehele e se o phelang, setheo se theha boleng bo kgotsofatsang ka ho sebedisa leqheka la tekanyo. Morero wa ho sebedisa leqheka la tekanyo ke ho fumana hore na theko ya phapanyetsano e ne e tla ba efe ka letsatsi la tekanyo phapanyetsanong ya ditho tse ikemetseng e kgothaletswang ke mehopolo e tlwaelehileng ya tshebetso. Maqheka a tekanyo a kenyelletsa ho sebedisa diphapanyetsano tsa maraka tsa ditho tse ikemetseng pakeng tsa ditho tse nang le tsebo, tse ikemiseditseng, haeba di le teng, tshupo ya boleng ba jwale bo kgotsofatsang ba sesebediswa se seng se tshwanang haholo, tshekatsheko ya phallo ya tjehele e theotsweng le dimotlolo tsa ditheko tsa tumellano. Haeba ho na le leqheka la tekanyo le atisang ho sebediswa ke ditho marakeng ho beha theko ya sesebediswa mme e le hore leqheka leo le se le bontshitswe hore le ka nehelana ka ditekanyo tse tshepehang tsa ditheko tse fumanwang diphapanyetsanong tsa nnete tsa maraka, setheo se sebedisa leqheka leo. Leqheka

le kgethuweng la tekanyo le sebedisa haholo dikenngwang tsa maraka mme le itshetlehile hanyenyane feela ho dikenngwang tse amang setheo seo feela. Le fupere dintlha tsohle tseo ditho tsa maraka di tla nahana ka tsona ha di beha theko mme le kgema le mekgwa ya moruo e amohetsweng bakeng sa ho beha ditheko tsa ditho tsa tjhelete. Nako le nako, setheo se hlophisa leqheka la tekanyo mme se le hlahloba bakeng sa ho tshwaneleha ka ho sebedisa ditheko tse tswang ho diphapanyetsano tsa maraka wa jwale tse bonwang sesebedisweng sona seo (ke hore, ntle le diphetoho kapa tlhophisobotjha) kapa ho latela didatha tsa maraka tse bonwang le ha e ka ba dife tse fumanehang.

- .50 Boleng bo kgotsofatsang ba mokitlane wa tjhelete o nang le karolo e ka batlwang neng kapa neng (mohlala, diphositi e ka hulwang neng kapa neng) ha bo fetwe ke bokalo bo ka lefuwang ha bo batlwa, ba theolelwa ho tloha ka letsatsi la pele leo bokalo bo ka batlwang ka lona hore bo lefuwe.

Ditlhophisobotjha (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG115. ho isa ho AG118.)

- .51 Setheo le ha e ka ba sefe ha se na tumello ya ho hlophisa botjha setho sa tjhelete ha se sa neuwe kapa se tshwerwe ntle le ha:**
- (a) se le sesebediswa se kopaneng se lokelang ho lekanngwa ka boleng bo kgotsofatsang ho latela ditemana tsa .21, .22 le .52; kapa**
- (b) se le matsete a karolo ya masalla a phethahatsang taelo ya tlhophisobotjha ditemaneng tsa .53 le .54.**

Disebediswa tse kopaneng

- .52 Ha setheo se sa kgone ho lekanngwa ka tshepo ka boleng bo kgotsofatsang ba kutlwano e sa ikemelang e kenyelleditsweng e arohantsweng ho konteraka ya motswako e leng setho sa tjhelete letsatsing la tlaleho le latetseng, se laelwa ho latela temana ya .21 hore se lekanye sesebediswa se kopaneng ka boleng bo kgotsofatsang. Hona ho hloka tlhophisobotjha ya sesebediswa ho tloha ho theko e fokoditsweng boleng kapa theko ho isa ho boleng bo kgotsofatsang. Phapang pakeng tsa bokalo ba nnete le boleng bo kgotsofatsang ba sesebediswa e ananelwa ho latela temana ya .55.

Matsete a dikarolo tsa masala

- .53 Haeba boleng bo kgotsofatsang ha bo sa kgona ho lekanngwa ka tshepo bakeng sa matsete a karolo ya masalla a lekanngwang ka boleng bo kgotsofatsang, setheo se tla hlophisa matsete botjha ho tloha ho boleng bo kgotsofatsang ho isa ho theko. Bokalo ba nnete ka letsatsi leo ka lona boleng bo kgotsofatsang bo seng bo sa fumaneha bo

fetoha theko.

- .54 Haeba tekanyo e tshepehang e fumaneha bakeng sa matsete a karolo ya masalla eo bakeng sa yona tekanyo e neng e sa fumanehe nakong e fetileng, mme sesebediswa se ne se tla laelwa hore se lekanngwe ka boleng bo kgotsofatsang, setheo se hlophisa sesebediswa botjha ho tloha ho theko ho isa ho boleng bo kgotsofatsang mme se ananela phapang pakeng tsa bokalo ba nnete ba sona le boleng bo kgotsofatsang ba sona ho latela temana ya .55.

Menyetla le ditahlehelo (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG119.)

- .55 *Monyetla kapa tahlehelo e bakwang ke phetoho ya boleng bo kgotsofatsang ba letlotlo la tjehele kapa mokitlane wa tjehele o lekantsweng ka boleng bo kgotsofatsang o tla ananelwa ho keketseho kapa kgaello.***
- .56 *Bakeng sa matlotlo a tjehele le mekitlane ya tjehele e lekanngwang ka theko e fokoditsweng boleng kapa theko, monyetla kapa tahlehelo e ananelwa ho keketseho kapa kgaello ha letlotlo la tjehele kapa mokitlane wa tjehele o hulelwa kananelo kapa o ba le bofokodi, kapa ka tshebetso ya ho fokotsa boleng.***

Bofokodi le ho se kgone ho latellwa ha matlotlo a tjehele

- .57 *Setheo se tla hlahloba qetellong ya nako e nngwe le e nngwe ya tlaleho hore na ho na le bopaki ba nnete ba hore letlotlo la tjehele kapa sehlopha sa matlotlo a tjehele se na le bofokodi. Haeba bopaki bo jwalo bo le teng, setheo se tla phethahatsa ditemana tsa .61 ho isa ho .63 (bakeng sa matlotlo a tjehele a nkwang ka theko e fokoditsweng boleng) le temana ya .64 (bakeng sa matlotlo a tjehele a nkwang ka theko) ho fumana bokalo ba tahlehelo le ha e ka ba efe ya bofokodi.***
- .58** Letlotlo la tjehele kapa sehlopha sa matlotlo a tjehele se na le bofokodi mme ditahlehelo tsa bofokodi di ba teng haeba feela ho na le bopaki ba nnete ba bofokodi ka lebaka la ketsahalo e le nngwe kapa ho feta e etsahetseng kamora kananelo e qalang ya letlotlo ('ketsahalo ya tahlehelo') mme ketsahalo ya tahlehelo (kapa diketsahalo) e na le sekgahla ho phallo ya tjehele e lekantsweng ya kamoso ya letlotlo la tjehele kapa sehlopha sa matlotlo a tjehele a ka lekanngwang ka tshepo. Ho ka etsahala ebe ha ho kgonehe ho bona ketsahalo e le nngwe e ka arohanngwang e bakileng bofokodi, ka ha ho ka etsahala ebe ke phello ya diketsahalo tse mmalwa tse entseng jwalo. Ditahlehelo tse lebelletsweng ka lebaka la diketsahalo tsa nako e tlang, ho sa kgathalehe hore kgoneho ke e jwang, ha di ananelwe. Bopaki ba nnete ba hore letlotlo la tjehele kapa sehlopha sa matlotlo se na le bofokodi bo kenyelletsa dintlha tse bonwang tse elwang hloko ke mong'a letlotlo ka diketsahalo tsa tahlehelo tse latelang:
- (a) bothata ba tjehele bo boholo ba monei kapa molefi;

- (b) tlolo ya konteraka, jwalo ka ho hloleha kapa bosenyi ka ditefo tsa tswala kapa tsa hlooho;
 - (c) moadimi, tlasa mabaka a moruo kapa a molao a amang bothata ba tjelele ba moadingwa, a nehang moadingwa tshepiso eo moadimi a neng a ke ke a nahana ka yona tlasa mabaka a mang;
 - (d) ho ka etsahala hore ebe moadingwa o tla fellwa ke tjelele kapa tlhophisobotjha ya tjelele ya mofuta o mong;
 - (e) ho nyamela ha maraka o phelang bakeng sa letlotlo leo la tjelele ka lebaka la mathata a tjelele; kapa
 - (f) dintlha tse bonwang tse bontshang hore ho na le phokotso e ka lekanngwang ya phallo ya tjelele ya kamoso ya sehlopha sa matlotlo a tjelele ho tloha ka nako ya kananelo e qalang ya matlotlo ao, le hoja phokotso ha e so kgone ho tshwantshwa le matlotlo a tjelele ka bonngwe sehlopheng, ho kenyelletswa:
 - (i) diphetoho tse sa ntlafalang tsa boemo ba ditefo tsa baadingwa sehlopheng (mohlala, keketseho ya palo ya ditefo tse diehisitsweng); kapa
 - (ii) maemo a moruo a naha kapa lehae a kgemang le ho hloleha ha matlotlo a sehlopheng (mohlala, keketseho ya sekgahla sa tlhokeho ya mesebetsi tikolohong ya naha ya baadingwa, kapa diphetoho tse sa ntlafalang tsa maemo a maraka tse nang le sekgahla ho baadingwa sehlopheng).
- .59 Ho nyamela ha maraka o phelang ka lebaka la hobane ditho tsa tjelele tsa setheo ha di sa rekisetswa bohle ha se bopaki ba bofokodi. Ho theolwa ha tekanyo ya mokitlane ya setheo ka boyona ha se bopaki ba bofokodi, le hoja ho ka ba bopaki ba bofokodi ha ho shejwa hammoho le lesedi le leng le fumanehang. Ho theoha ha boleng bo kgotsofatsang ba letlotlo la tjelele ho ya ka tlase ho theko ya lona kapa theko ya lona e fokoditsweng boleng ho ka etsahala e se bopaki ba bofokodi (mohlala, ho theoha ha boleng bo kgotsofatsang ba matsete sesebedisweng sa mokitlane se bakwang ke keketso ya sekgahla sa tswala se se nang kotsi).
- .60 Mabakeng a mang datha e bonwang e hlokwang ho lekanya bokalo ba tahlehelo ya bofokodi ya letlotlo la tjelele e ka ba e nyane kapa ya ba e seng e sa tshwaneleha maemong a nako eo, mohlala, ha moadingwa a le mathateng a tjelele mme ho na le kgaello ya dintlha tsa nako e fetileng tse amang baadingwa ba tshwanang. Maemong a jwalo, setheo se sebedisa mehopollo ya kahlolo ya sona ya boiphihlelo ho lekanya bokalo ba tahlehelo le ha e ka ba efe ya bofokodi. Ka ona mokgwa oo setheo se sebedisa mehopollo ya kahlolo ya sona ya boiphihlelo ho fetola datha e bonwang bakeng sa sehlopha sa matlotlo a tjelele ho bontsha maemo a nako eo (bona temana ya AG125.). Tshebediso ya ditekanyo tse kgotsofatsang ke karolo ya bohlokwa ya tlhophiso ya dipehelo tsa tjelele mme ha e nyenyefatse ho tshepeha ha tsona.

Matlotlo a tjelele a lekanngwang ka theko e fokoditsweng boleng (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG120. ho isa ho AG128.)

- .61** *Haeba ho na le bopaki ba nnete ba hore ho bile le tahlehelo ya bofokodi ya matlotlo a tjehele a lekantsweng ka theko e fokoditsweng boleng, bokalo ba tahlehelo bo lekanngwa ka hore ke phapang pakeng tsa bokalo ba nnete ba letlotlo le boleng ba jwale ba phallo ya tjehele ya kamoso e lekantsweng (ho sa kenyelletswe ditahlehelo tsa kamoso tsa mekitlane tse so beng teng) ka phokoletso ka sekgahla sa tswala sa nnete sa qalong sa letlotlo la tjehele (ke hore, sekgahla sa tswala sa nnete se sebeditsweng ka kananelo e qalang). Bokalo ba nnete ba letlotlo bo tla fokotswa ka ho otloloha kapa ka tshebediso ya akhaonto ya ditumello. Bokalo ba tahlehelo bo tla ananelwa ho keketseho kapa kgaello.*
- .62** Setheo se qala ka ho hlahloba hore na bopaki ba nnete ba bofokodi bo teng ka bonngwe bakeng sa matlotlo a tjehele a leng bohlokwa ka bonngwe, le ka bonngwe kapa mmoho bakeng sa matlotlo a tjehele a seng bohlokwa ka bonngwe (bona temana ya .58). Haeba setheo se fumana hore ha ho bopaki ba nnete ba hore ho na le bofokodi bakeng sa letlotlo la tjehele le hlahlojuwang ka bonngwe, ho sa kgathalehe hore le bohlokwa kapa tjhe, se kenyelletsa letlotlo sehlopheng sa matlotlo a tjehele a nang le matshwao a tshwanang a kotsi ya kherediti mme se a hlahloba mmoho ho bona haeba bofokodi bo le teng. Matlotlo a hlahlojuwang ka bonngwe bakeng sa bofokodi le ao ho ona ho nang le tahlehelo ya bofokodi kapa e tswellang ho bonwa, ha a kenyelletswe tlhahlobong e kopaneng ya bofokodi.
- .63** *Haeba, nakong e latetseng, bokalo ba tahlehelo ya bofokodi bo fokotseha mme phokotso e ka amahanngwa ka nnete le ketsahalo e etsahalang kamora hore bofokodi bo ananelwe (jwalo ka ntlafalo ya boemo ba mekitlane ba molefi), tahlehelo ya bofokodi e ananetsweng nakong e fetileng e tla kgutlisetswa morao ka ho otloloha kapa ka ho fetola akhaonto ya ditumello. Ho kgutlisetsa morao ho ke ke ha tlisa bokalo ba nnete ba letlotlo la tjehele bo fetang bokalo boo theko e fokoditsweng boleng e neng e tla fihla ho bona ha bofokodi bo ne bo sa ananelwa ka letsatsi leo bofokodi bo kgutliseditsweng morao ka lona. Bokalo ba ho kgutlisetswa morao bo tla ananelwa ho keketseho kapa kgaello.*

Matlotlo a tjehele a lekanngwang ka theko

- .64** *Haeba ho na le bopaki ba nnete ba hore tahlehelo ya bofokodi e bile teng matseteng a karolo ya masalla a sa lekanngwang ka boleng bo kgotsofatsang hobane boleng ba yona bo kgotsofatsang ha bo kgone ho lekanngwa ka tshepo, bokalo ba tahlehelo ya bofokodi bo lekanngwa ka hore ke phapang pakeng tsa bokalo ba nnete ba letlotlo la tjehele le boleng ba jwale ba phallo ya tjehele ya kamoso e lekantsweng e theoletsweng ka sekgahla sa poello sa maraka wa jwale bakeng sa letlotlo la tjehele le tshwanang (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG110. ho isa ho AG111.). Ditahlehelo tse jwalo tsa bofokodi di ke ke tsa kgutlisetswa morao.*

Kgulo ya kananelo

Kgulo ya kananelo ya matlotlo a tjehelete (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG130. ho isa ho AG143.)

- .65 *Setheo se hula kananelo ya matlotlo a tjehelete ka ho sebedisa tshupatlotlo ya letsatsi la kananyo.***
- .66 Dipehelong tse kopaneng tsa tjehelete, ditemana tsa .67 ho isa ho .72 le Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG130. ho isa ho AG143. di phethahatswa ka boemo bo kopaneng. Ka lebaka leo, setheo se qala ka ho kopanya ditheo tse laolwang tsohle ho latela Maemo a GRAP a *Dipehelo tsa Tjehelete tse Kopaneng le tse Arohaneng* e be se phethahatsa ditemana tsa .67 ho isa ho .72 le Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG130. ho isa ho AG143.**
- .67 *Pele setheo se hlahloba hore na tlhakolo ya kananelo e tshwanelehile tlasa ditemana tsa .70 ho isa ho .76, le hore e tla ba e kae, se tla fumana hore na ditemana tseo di lokela ho phethahatswa ho karolo ya letlotlo la tjehelete (kapa karolo ya sehlopha sa matlotlo a tjehelete a tshwanang) kapa letlotlo la tjehelete (kapa sehlopha sa matlotlo a tjehelete a tshwanang) ka ho phethahala, ka mokgwa o latelang:***
- (a) *Ditemana tsa .68 ho isa ho .72 di phethahatswa ho karolo ya letlotlo la tjehelete (kapa karolo ya sehlopha sa matlotlo a tjehelete a tshwanang) haeba feela karolo e shejuweng hore kananelo e ka hulwa ho yona e phethahatsa e nngwe ya dipehelo tse tharo tse latelang:***
- (i) *Karolo e fupere feela phallo ya tjehelete e bonweng ka boyona ho tswa ho letlotlo la tjehelete (kapa sehlopha sa matlotlo a tjehelete). Mohlala, ha setheo se kena nakong eo sekgahla sa tswala se sa fetoheng eo ho yona setheo se hanyetsang se fumanang tokelo ya ho fihlella phallo ya tjehelete ya tswala, e seng phallo ya tjehelete ya hlooho ho sesebediswa sa mokitlane, ditemana tsa .68 ho isa ho .72 di phethahatswa ho phallo ya tjehelete ya tswala.***
- (ii) *Karolo e fupere feela karolo ya boholo bo tshwanelehileng (pro rata) ya phallo ya tjehelete ho tswa ho letlotlo la tjehelete (kapa sehlopha sa matlotlo a tjehelete a tshwanang). Mohlala, ha setheo se kenela tlhophiso eo ho yona setho se hanyetsang se fumanang ditokelo tsa karolo ya 90% ya phallo yohle ya tjehelete ya setho sa tjehelete, ditemana tsa .68 ho isa ho .72 di a phethahatswa ho 90% ya phallo eo ya tjehelete. Haeba ho na le ditho tse hanyetsang tse fetang bonngwe, setho ka seng ha se laelwe hore se be le karolo ya boholo bo tshwanelehileng ba phallo ya tjehelete, ha feela setheo se fetisang se na le karolo e tshwanelehileng ka ho phethahala.***

(iii) Karolo e fupere feela karolo e tshwanelehileng (pro rata) ya phallo ya tjhelete e bonweng ka boyona ho tswa ho letlotlo la tjhelete (kapa sehlopha sa matlotlo a tjhelete a tshwanang). Mohlala, ha setheo se kenela tlhophiso eo ho yona setho se hanyetsang se hapang ditokelo tsa karolo ya 90% ya tswala ya phallo ya tjhelete ho tswa ho letlotlo la tjhelete, ditemana tsa .68 ho isa ho .70 di phethahatswa ho 90% ya lekeno leo la phallo ya tjhelete. Haeba ho na le ditho tse hanyetsang tse fetang bonngwe, setho ka seng ha se laelwe ho ba le karolo e tshwanelehileng ya phallo ya tjhelete e boletsweng, ha feela setheo se fetisang se na le karolo e tshwanelehileng ka ho phethahala.

(b) Maemong ohle a mang, ditemana tsa .68 ho isa ho .72 di phethahatswa ho letlotlo la tjhelete kaofela (kapa ho sehlopha sa matlotlo a tjhelete kaofela). Mohlala, ha setheo se fetisa (i) ditokelo tsa tatello ya tjhelete ya pele kapa ya 90% ya pheletsong ho tswa ho letlotlo la tjhelete (kapa sehlopha sa matlotlo a tjhelete), kapa (ii) ditokelo tsa 90% tsa phallo ya tjhelete ho tswa ho sehlopha sa diamohelwang, empa se nehelana ka tiiso ya ho putsa moreki bakeng sa ditahlehelo le ha e ka ba dife tsa mokitlane ho fihla ho 8% ya bokalo ba hlooho ba diamohelwang, ditemana tsa .68 ho isa ho .72 di a phethahatswa ho letlotlo la tjhelete (kapa sehlopha sa matlotlo a tjhelete a tshwanang) kaofela ha lona.

Ditemaneng tsa .68 ho isa ho .75, theme ena 'letlotlo la tjhelete' e supa karolo ya letlotlo la tjhelete (kapa sehlopha sa matlotlo a tjhelete a tshwanang) jwalo ka ha le bontshitswe ho (a) ka hodimo, kapa, ka ho le leng, letlotlo la tjhelete (kapa sehlopha sa matlotlo a tjhelete a tshwanang) kaofela ha lona.

.68 Setheo se tla hlakola kananelo ya letlotlo la tjhelete feela ha:

- (a) ditokelo tsa konteraka tse amang phallo ya tjhelete e tswang ho letlotlo la tjhelete di fellwa ke nako, di a lefuwa kapa di a telwa;
- (b) setheo se fetisetsa ho setheo se seng boholo bo phahameng ba dikotsi le menyetla ya ho ba mong'a letlotlo la tjhelete; kapa
- (c) setheo, le hoja se bolokile karolo e kgolo ya dikotsi le menyetla ya ho ba mong'a letlotlo la tjhelete, se fetiseditse taolo ya letlotlo ho setho se seng mme setho seo se seng se na le bokgoni ba nnete ba ho rekisetsa setheo se seng se sa ameheng letlotlo kaofela, mme hape se ka phethahatsa bokgoni boo ka bosona le ntle le ho hloka ho ba le dithibello tse ding ho phetiso. Maemong ana, setheo se tla:

(i) hula kananelo ya letlotlo; mme

(ii) se ananelle ka thoko ditokelo le ditlamo le ha e ka ba dife tse entsweng kapa tse bolokilweng phetisong.

Bokalo ba nnete ba matlotlo a fetisitsweng bo tla ajwa pakeng tsa ditokelo kapa ditlamo tse bolokilweng le tse fetisitsweng ka motheo wa boleng ba tsona bo kgotsofatsang ba papiso ka letsatsi la phetiso. Ditokelo le ditlamo tse sa tswa

etswa di tla lekanngwa ka boleng ba tsona bo kgotsofatsang ka letsatsi leo. Phapang le ha e ka ba efe pakeng tsa tshepiso e amohetsweng le bokalo bo ananetsweng le bo huletsweng kananelo ho latela temana ena e tla ananelwa ho keketseho kapa kgaello nakong ya phetiso.

Ho telwa ha ditokelo tse amang matlotlo a tijelete (bona Sehlomathiso sa A temana ya AG131. ho isa ho AG132.)

- .69 Setheo se ka tela tokelo ya ho amohela dikamohelo tsa konteraka tlasa dipehelo tsa tlhophiso ya jwale. Mohlala, masepala a ka tela bokalo bo lokelang ho lefuwa diakhaontong tsa bareki moo bareki bao ba tshwanelwang ke hore mekitlane ya bona e telwe ho latela pholisi ya bofuma ya masepala. Ha phello ya ho tela ditokelo e ba phumantsho ya monyetla wa kahisano, e arbellwa ho latela temana ya .37(a).

Tlhahlobo ya phetiso ya dikotsi le meputso, le taolo (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG133. ho isa ho AG138.)

- .70 Phetiso ya dikotsi le meputso (bona temana ya .68) e hlahlojwa ka ho bapisa kotsi eo setheo se ka bang ho yona, pele ho phetiso le kamora yona, le ho fetofetoha ha bokalo le nako ya phallo ya tijelete ya nete ya letlotlo le fetisitsweng. Setheo se bolokile boholo ba dikotsi tsohle le meputso yohle ya ho ba mong'a letlotlo la tijelete haeba kotsi eo se ka bang ho yona ya diphetophetoho tsa boleng ba jwale ba phallo ya tijelete ya nete ya kamoso ho tswa ho letlotlo la tijelete e sa fetohle haholo ka lebaka la phetiso (mohlala, hobane setheo se rekisitse letlotlo la tijelete ho latela tumellano ya ho le reka botjha ka theko e sa fetoheng kapa ka theko ya thekiso kopanya poello ya moadimi). Setheo se fetisitse boholo bo phahameng ba dikotsi le meputso ya ho ba mong'a letlotlo la tijelete haeba kotsi eo se ka bang ho yona ho diphetophetoho tseo e se e se kgolo ha ho bapiswa le diphetophetoho ka kakaretso tsa boleng ba jwale ba phallo ya tijelete ya nete ya kamoso e amahanngwang le letlotlo la tijelete (mohlala, hobane setheo se rekisitse letlotlo la tijelete ho latela feela hore se na le tumellano ya ho le reka botjha ka boleng ba lona bo kgotsofatsang ka nako ya ho le reka botjha).
- .71 Hangata ho tla ba pepeneneng hore na setheo se fetisitse kapa se bolokile boholo bo phahameng ba dikotsi tsohle le meputso yohle ya ho ba mong mme ho ke ke ha hlokeha hore ho etswe le ha e ka ba dife ditshebetso tsa dipalo. Maamong a mang, ho tla hlokeha hore ho sebetswe le ho bapisa ho pepeswa ha setheo ho diphetophetoho tsa boleng ba jwale ba phallo ya tijelete ya nete ya kamoso pele ho phetiso le kamora yona. Ho sebetsa dipalo le ho bapisa ho etswa ka ho sebedisa sekgahla sa tswala sa maraka wa jwale se tshwanelehileng e le sekgahla sa theolelo. Diphetophetoho tsohle tse ka bang teng maamong a kgotsofatsang tsa phallo ya tijelete ya nete di a shejwa, mme boima bo fetang bo bewa ho diphetoho tseo e leng tsona tse ka phethahalang ha ho bapiswa le tse ding.
- .72 Hore na setheo se fetisitse taolo ya letlotlo ho tla itshetleha ho hore na mofetisetswa o na le bokgoni ba ho rekisa letlotlo. Haeba mofetisetswa a na le bokgoni ba nnete ba

ho rekisetsa setho sa boraro se sa ameheng letlotlo kaofela mme a kgona ho phethahatsa bokgoni boo ka boena ntle le ho hloka ditshitiso tse ding phetisong, setheo ha se a boloka taolo. Maemong ohle a mang, setheo se bolokile taolo.

Diphetiso tse tshwanetsweng ke ho hulelwa kananelo (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG139. ho isa ho AG140.)

- .73** *Haeba setheo se fetisa letlotlo la tjelele phetisong e tshwanetsweng ke ho hulelwa kananelo (bona temana ya .68) ka ho phethahala mme se boloka tokelo ya ho ntjhafatsa letlotlo la tjelele mme se lefella hoo, se tla ananela letlotlo la ntjhafatso kapa mokitlane wa ntjhafatso bakeng sa konteraka eo ya ntjhafatso. Haeba tefiso e tla amohelwa e sa lebellwa ho putsa setheo ka ho lekana bakeng sa ho etsa mosebetsi wa ntjhafatso, mokitlane wa ntjhafatso bakeng sa tlamo ya ntjhafatso o tla ananelwa ka boleng ba ona bo kgotsofatsang. Haeba tefiso e tla amohelwa e lebelletswe ho feta moputso o kgotsofatsang bakeng sa ntjhafatso, letlotlo la ntjhafatso le tla ananelwa bakeng sa tokelo ya ntjhafatso ka bokalo bo beilweng ka motheo wa kabelo ya bokalo ba nnete ba letlotlo la tjelele le leholwanyane ho latela temana ya .76.*
- .74** *Haeba, ka lebaka la phetiso, letlotlo la tjelele le hulelwa kananelo yohle empa sephetho sa phetiso e ba hore setheo se fumane letlotlo le letjha la tjelele kapa se amohela mokitlane wa tjelele o motjha, kapa mokitlane wa ntjhafatso, setheo se tla ananela letlotlo le letjha la tjelele, mokitlane wa tjelele kapa mokitlane wa ntjhafatso ka boleng bo kgotsofatsang.*
- .75** *Nakong ya ho hula kananelo yohle ya letlotlo la tjelele, phapang pakeng tsa:*
- (a) bokalo ba nnete; le*
 - (b) paloyohle ya tshepiso e amohetsweng (ho kenyelletswa letlotlo le letjha le ha e ka ba lefe le fumanweng tlosa mokitlane o motjha le ha e ka ba ofe o amohetsweng) e tla ananelwa ho keketseho kapa kgaello.*
- .76** *Haeba letlotlo le fetisitsweng e le karolo ya letlotlo la tjelele le leholwanyane (mohlala, ha setheo se fetisa phallo ya tjelele ya tswala e leng karolo ya sesebediswa sa mokitlane) mme karolo e fetisitsweng e tshwanelehile bakeng sa ho hulelwa kananelo yohle, bokalo ba nnete ba nako e fetileng ba letlotlo la tjelele le leholwanyane bo tla ajwa pakeng tsa karolo e tswelang pele ho ananelwa le karolo e hulelwang kananelo, ho latela boleng bo kgotsofatsang ba papiso ba dikarolo tseo, ka letsatsi la phetiso. Ka lebaka leo, letlotlo la ntjhafatso le bolokilweng le tla tshwarwa jwalo ka karolo e tswelang pele e ananelwa. Phapang pakeng tsa:*
- (a) bokalo ba nnete bo abetsweng karolo e hulelsweng kananelo; le*
 - (b) paloyohle ya tshepiso e amohetsweng bakeng sa karolo e hulelsweng*

kananelo (ho kenyelletswa letlotlo le letjha le ha e ka ba lefe le fumanweng tlosa mokitlane o motjha le ha e ka ba ofe o amohetsweng) e tla ananelwa ho keketseho kapa kgaello.

- .77 Ha setheo se aba bokalo ba nnete ba nako e fetileng ba letlotlo la tjehele le leholwanyane pakeng tsa karolo e tswelang pele ho ananelwa le karolo e hulelwang kananelo, boleng bo kgotsofatsang ba karolo e tswelang pele ho ananelwa bo hloka ho fumanwa. Ha setheo se na le tlwaelo ya ho rekisa dikarolo tse tshwanang le karolo e tswelang pele ho ananelwa kapa ho na le diphapanyetsano tse ding tsa maraka bakeng sa dikarolo tse jwalo, ditheko tsa moraorao tsa diphapanyetsano tsa nnete di nehelana ka tekanyo e ntlafetseng ho feta tsohle ya boleng ba tsona bo kgotsofatsang. Ha ho se na ditheko tse boletsweng kapa diphapanyetsano tsa maraka tsa moraorao ho tshehetsa boleng bo kgotsofatsang ba karolo e tswelang pele ho ananelwa, tekanyo e ntlafetseng ya boleng bo kgotsofatsang ke phapang pakeng tsa boleng bo kgotsofatsang ba letlotlo la tjehele le leholwanyane ka kakaretso le tshepiso e amohetsweng ho tswa ho mofetisetswa bakeng sa karolo e hulelwang kananelo

Diphetiso tse sa tshwanelwang ke ho hulelwa kananelo

- .78 ***Haeba phello ya phetiso e se ho hulelwa kananelo hobane setheo se bolokile boholo bo phahameng ba tsohle dikotsi le meputso ya ho ba mong'a letlotlo le fetisitsweng, setheo se tla tswela pele ho ananela letlotlo le fetisitsweng kaofela mme se tla ananela mokitlane wa tjehele bakeng sa tshepiso e amohetsweng. Dinakong tse latetseng, setheo se tla ananela lekeno le ha e ka ba lefe letlotlong le fetisitsweng le ditjeho le ha e ka ba dife tse bileng teng ho mokitlane wa tjehele. Pakeng tsa letlotlo le mokitlane o tsamaisanang le lona, le lekeno le ditshenyehelo tse tsamaisanang le lona ka ho le leng, ha ho se tla hlakolwa.***

Tiiso eo e seng ya kheshe

- .79 ***Haeba mohapuwa a fana ka tiiso eo e seng kheshe (e kang disebediswa tsa mekitlane kapa karolo ya masalla) ho mofetisetswa, karabello bakeng sa tiiso ya mohapuwa le mofetisetswa e laolwa ke hore na mofetisetswa o na le tokelo ya ho rekisa kapa ho fana hape ka tiiso eo le hore na mohapuwa e ka ba o hlolehile ka tsela e itseng. Mohapuwa le mofetisetswa ba tla arabella tiiso ka mokgwa o latelang:***
- (a) ***haeba mofetisetswa a na le tokelo ya konteraka kapa moetlo ya ho rekisa kapa ho sebedisa tiiso hape, mohapuwa o tla hlophisa letlotlo leo botjha pehelong ya hae ya boemo ba tjehele (mohlala, e ka ba letlotlo le adinngweng, matsete a fuweng ho ba tiiso karolong ya masalla kapa thekobotjha e ka fumanwang) ka ho arohana le matlotlo a mang;***

- (b) haeba mofetisetswa a rekisa tiiso eo a e fuweng, o tla ananela lekeno la thekiso eo le mokitlane o lekanngwang ka boleng bo kgotsofatsang bakeng sa tlamo ya hae ya ho busetsa tiiso;*
- (a) haeba mohapuwana a hloleha tlasa dipehelo tsa konteraka mme a se a sa tshwanelwa ke ho pholosa tiiso, o tla hula kananelo ya tiiso, mme mofetisetswa o tla ananela tiiso jwalo ka letlotlo la hae leo qalong le lekantsweng ka boleng bo kgotsofatsang kapa, haeba o se a rekisitse tiiso, o tla hula kananelo ya tlamo ya hae ya ho busetsa tiiso eo; mme*
- (d) ntle le se laetsweng ho (c), mohapuwana o tla tswela pele ho boloka tiiso e le letlotlo la hae, mme mofetisetswa a ke ke a ananela tiiso hore ke letlotlo.*

Kgulo ya kananelo ya mekitlane ya tjehele (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG144. ho isa ho AG150.)

- .80 Setheo se tla tlosa mokitlane wa tjehele (kapa karolo ya mokitlane wa tjehele) pehelong ya sona ya boemo ba tjehele ha feela o tingwa – ke hore, ha tlamo e boletsweng konterakeng e phethahatswa, e hlakolwa, e fellwa ke nako kapa e telwa (bona le Maemo a GRAP a Diphapanyetsano tse se Nang Poello e Totobetseng) (Lekgetho le Diphetiso) bakeng sa ho telwa ha mokitlane e le karolo ya kananyo e se nang poello e totobetseng).*
- .81 Ho tjhentjhana pakeng tsa moadingwa wa jwale le moadimi wa sesebediswa sa mokitlane ka dipehelo tse fapaneng haholo ho tla arabellwa e le ho timmeng mokitlane wa tjehele wa qalong, mme mokitlane wa tjehele o motjha o tla ananelwa. Ka ona moko oa oo, ntlafatso e kgolo ya dipehelo tsa mokitlane wa tjehele wa jwale kapa karolo ya ona (ho sa kgathalehe hore o bakilwe ke mathata a tjehele a molefi) e tla arabellwa e le yona e timmeng mokitlane wa tjehele wa pele le hore e ananetse mokitlane o motjha wa tjehele.*
- .82 Phapang pakeng tsa bokalo ba nnete ba mokitlane wa tjehele (kapa karolo ya mokitlane wa tjehele) o tinngwang kapa o fetiseditsweng ho setheo se seng le tshepiso e lefilweng, ho kenyelletswa le ha e ka ba afe matlotlo ao e seng a tjehele a fetisitsweng kapa mekitlane e amohetsweng, e tla ananelwa ho keketseho kapa kgaello. Mekitlane le ha e ka ba efe e tetsweng, e tshwaretsweng kapa e amohetsweng ke setheo se seng ka phapanyetsano e se nang poello e totobetseng, e arabellwa ho latela Maemo a GRAP a Diphapanyetsano tse se Nang Poello e Totobetseng) (Lekgetho le Diphetiso).*
- .83 Haeba setheo se reka botjha karolo ya mokitlane wa tjehele, se theo se tla aba bokalo ba nnete ba nako e fetileng ba mokitlane wa tjehele pakeng tsa karolo e tswelang pele ho ananelwa le karolo e hulelwang kananelo ho latela boleng bo kgotsofatsang ba papiso ba dikarolo tseo ka letsatsi la thekobotjha. Phapang pakeng*

tša (a) bokalo ba nnete bo abetsweng karolo e huletsweng kananelo le (b) tshepiso e lefilweng, ho kenyelletswa matlotlo le ha e ka ba afe ao e seng a tjhelete a fetisitsweng kapa mekitlane e amohetsweng, bakeng sa karolo e huletsweng kananelo e tla ananelwa ho keketseho kapa kgaello.

Tlaleho

Tswala, phaello e ajwang kapa ditefo tse jwalo, ditahlehelo le menyetla (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG151.)

- .84** *Tswala, phaello e ajwang kapa ditefo tse jwalo, ditahlehelo le menyetla e tsamaisanang le setho sa tjelele kapa karolo e leng mokitlane wa tjelele e tla ananelwa jwalo ka lekeno kapa ditjeho ho keketseho kapa kgaello. Ditefo ho beng ba dikarolo tsa masalla di tla ananelwa ke setheo ka ho otloloha matlotlong a nete. Ditjeho tsa diphapanyetsano tse bileng teng ho dikarolo tsa masalla di tla arabellwa e le tloso ho matlotlo a nete.*
- .85** Lekgetho la lekeno (moo ho tshwanelehileng) le mabapi le ditefo ho beng ba dikarolo tsa masalla le ho ditjeho tsa kananyo tse bileng teng ho dikarolo tsa masalla le tla arabellwa ho latela Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo (International Accounting Standard) a *Lekgetho la Lekeno (Income Taxes)*.
- .86** Tlhophiso ya setho sa tjelele jwalo ka mokitlane wa tjelele kapa karolo ya masalla e laela hore na tswala, phaello e ajwang kapa ditefo tse jwalo, ditahlehelo le menyetla e amang sesebediswa e ananelwa e le lekeno kapa ditjeho ho keketseho kapa kgaello. Kahoo, ditefo tsa phaello e ajwang kapa ditefo tse jwalo ho disebediswa tse ananelwang ka ho phethahala e le mekitlane di ananelwa jwalo ka ditshenyehelo ka ona mokgwa oo wa tswala ya bonto. Ka ona mokgwa oo, menyetla le ditahlehelo tse tsamaisanang le dipholoso kapa ho thusa mekitlane ya tjelele ka tjelele e ntjha di ananelwa ho keketseho kapa kgaello, ha ka ho le leng dipholoso kapa thuso e ntjha ya dikarolo tsa masalla ka tjelele e ananelwa jwalo ka diphetoho tsa matlotlo a nete. Diphetoho tsa boleng bo kgotsofatsang ba dikarolo tsa masalla ha di ananelwe dipehelong tsa tjelele.
- .87** Setheo ka tlwaelo se ba le ditjeho tse fapaneng ha se fana ka dikarolo tsa masalla kapa se hapa tsa sona. Ditjeho tseo di ka kenyelletsa ngodiso le ditefo tse ding tsa taolo, bokalo bo lefuweng bakeng sa baeletsi ba molao, ba tshupatlotlo le ba bang ba seporofeshenale, ditjeho tsa kgatiso le lekgetho la ditempe. Ditjeho le ha e ka ba dife tsa diphapanyetsano tse amehang di arabellwa e le kgulo ho matlotlo a nete hoo di leng ditjeho tse amang dikeketso tse bakwang ka ho otloloha ke diphapanyetsano tseo ka ho le leng di ka beng di ile tsa qojwa. Ditjeho tsa phapanyetsano e jwalo e nyahlatswang di ananelwa jwalo ka ditjeho.
- .88** Ditjeho tsa diphapanyetsano tse amang phatlalatso ya setho sa tjelele sa motswako di abelwa dikarolo tsa mokitlane le masalla a sesebediswa ka ho tshwaneleha le kabo ya moputso. Ditjeho tsa diphapanyetsano tseo mmoho di amang phapanyetsano e fetang bonngwe di abelwa diphapanyetsano tseo ka ho sebedisa motheo wa kabelo o laolwang ke mehopolo mme o kgema le diphapanyetsano tse jwalo.

- .89 Bokalo ba ditjeho tsa phapanyetsano bo arabellwa jwalo ka tloso ho matlotlo a nete nakong bo tsebahaletswa thoko ho latela Maemo a GRAP a *Tlaleho ya Dipehelo tsa Tjhelete (Presentation of Financial Statements)*.
- .90 Phaello e ajwang kapa dikabelo tse jwalo tse hlophisitsweng jwalo ka ditjeho di tlalehwa dipehelong tsa tshebediso ya tjhelete ka tswala ya mekitlane e meng kapa jwalo ka ntlha e ka thoko. Ho feta ho ditaello tsa temana ena le temana ya .116 ya Maemo ana, tsebahatso ya tswala le phaello e ajwang kapa ditefo tse jwalo e tlasa taolo ya ditaello tsa Maemo a GRAP a *Tlaleho ya Dipehelo tsa Tjhelete*. Ditsebahatso tsa phello ya lekgetho (moo ho tshwanelehileng) di etswa ho latela Maemo a Matjhaba a Tshupatlotlo a *Lekgetho la Lekeno*.
- .91 Menyetla le ditahlehelo tse amang diphetoho tsa bokalo ba nnete ba mokitlane wa tjhelete e ananelwa jwalo ka lekeno kapa ditshenyehelo ho keketseho kapa kgaello le ha di amana le sesebediswa se kenyelletsang tokelo ya karolo ya masalla matlotlong a setheo ka poello ya kheshe kapa letlotlo le leng la tjhelete (bona temana ya .28(b)). Tlasa Maemo a GRAP a *Tlaleho ya Dipehelo tsa Tjhelete* setheo se tlaleha ka monyetla kapa tahlehelo e bakwang ke tekanyobotjha e ka thoko ya sesebediswa se jwalo pehelong ya tshebediso ya tjhelete ha ho tshwaneleha tlhalosong ya mosebetsi wa setheo.

Ho hlakola letlotlo la tjhelete le mokitlane wa tjhelete (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG152. ho isa ho AG153.)

- .92 ***Letlotlo la tjhelete le mokitlane wa tjhelete o tla hlakolwa mme bokalo ba nete bo tla tlalehwa pehelong ya boemo ba tjhelete ha feela setheo:***
- (a) ***nakong ya jwale se na le tokelo e ka phethahatswang ka molao ho hlakola bokalo bo ananetsweng; mme***
- (b) ***se ikemiseditse ho lefa ka motheo wa nete, kapa ho fumana letlotlo le ho lefa mokitlane ka nako e le nngwe.***
- Ha se arabella phetiso ya letlotlo la tjhelete le sa tshwanelehang bakeng sa ho hulelwa kananelo, setheo se ke ke sa hlakola letlotlo le fetisitsweng le mokitlane o kgemang le lona (bona temana ya .78).***
- .93 Maemo ana a laela tlaleho ya matlotlo a tjhelete le mekitlane ya tjhelete ka motheo wa nete le hoja ho etsa jwalo ho bontsha phallo ya tjhelete ya setheo ya kamoso e lebelletsweng ho tswa ho tefo ya ditho tsa tjhelete tse arohaneng tse pedi kapa tse fetang. Ha setheo se na le tokelo ya ho amohela kapa ho lefa bokalo bo le bong ba nete mme se ikemiseditse ho etsa jwalo, bonneteng, se na le letlotlo le le leng feela la tjhelete kapa mokitlane wa tjhelete. Maamong a mang, matlotlo a tjhelete le mekitlane ya tjhelete e tlalehwa ka ho arohana ho latela matshwao a yona jwalo ka mehlodi kapa ditlamo tsa setheo.

- .94 Ho hlakola letlotlo la tjehele le ananetsweng le mokitlane wa tjehele o ananetsweng le ho tlaleha bokalo ba nete ho fapane le ho hula kananelo ya letlotlo la tjehele kapa mokitlane wa tjehele. Le hoja ho hlakola ho sa bake kananelo ya monyetla kapa tahlehelo, ho hula kananelo ya setho sa tjehele ha ho na phello feela ya ho tloswa ha ntlha e neng e ananetswe nakong e fetileng pehelong ya boemo ba tjehele empa hape phello e ka ba kananelo ya monyetla kapa tahlehelo.
- 95 Tokelo ya ho hlakola tokelo ya molao ya molefi, ka konteraka kapa mokgwa o mong, ho lefa kapa ho fedisa ka mokgwa o mong bokalo bo lokelang ho lefuwa ho molefuwa kapa karolo ya bona ka ho tlosa bokalo bo lokelang ho lefuwa ke molefuwa ho bokalo boo. Maamong a sa tlwaelehang, molefi a ka ba le tokelo ya molao ya ho tlosa bokalo bo lebelletsweng ho tswa ho setho sa boraro ho bokalo bo lokelang ho lefuwa molefuwa ha feela ho na le tumellano pakeng tsa ditho tseo tse tharo e bontshang ka ho hlaka tokelo ya molefi ya ho hlakolelwa. Ka hobane tokelo ya ho hlakola e le tokelo molao o tshwanelehileng ho dikamano pakeng tsa ditho o lokela ho elwa hloko.
- .96 Ho ba teng ha tokelo e ka phethahatswang ya ho hlakola letlotlo la tjehele le mokitlane wa tjehele ho ama ditokelo le ditlamo tse kgemang le letlotlo la tjehele le mokitlane wa tjehele mme ho ka ama pepeso ya setheo ya kotsi ya mokitlane le ya ho arabela ditlamo. Le ha ho le jwalo, ho ba teng hoo ha tokelo ha se motheo o kgotsofatsang wa ho hlakola. Ha ho se na maikemisetso a ho phethahatsa tokelo kapa ho lefa ka nako e le nngwe, bokalo le nako ya phallo ya tjehele ya setheo ya kamoso ha di amehe. Ha setheo se na le maikemisetso a ho phethahatsa tokelo kapa ho lefa ka nako e le nngwe, tlaleho ya letlotlo le mokitlane ka motheo wa nete e bontsha ka ho tshwaneleha bokalo le nako ya phallo ya tjehele ya kamoso e lebelletsweng, ekasitana le dikotsi tse tobaneng le phallo eo ya tjehele. Maikemisetso a setho se le seng kapa bobedi a ho lefa ka motheo wa nete ntle le tokelo ya molao ya ho etswa jwalo ha a kgotsofatse ho hlalosa ho hlakola hobane ditokelo le ditlamo tse kgemang le letlotlo la tjehele ka bonngwe le mokitlane wa tjehele ha di fetohe.
- .97 Maikemisetso a setheo mabapi le ho lefa matlotlo kapa mekitlane e itseng a ka angwa ke mesebetsi ya tshebetso ya sona ya tlwaelo, ditaello tsa dimaraka tsa tjehele le maemo a mang a ka sitisang bokgoni ba ho lefa ka nete kapa ho lefa ka nako e le nngwe. Ha setheo se na le tokelo ya ho hlakola, empa se se na maikemisetso a ho lefa ka nete kapa ho fumana letlotlo le ho lefa mokitlane ka nako e le nngwe, sephetho sa tokelo ya pepeso ya setheo ya kotsi ya mokitlane se tsebahatswa ho latela temana ya .128.
- .98 Tefo ya nako e le nngwe ya disebediswa tse pedi tsa tjehele e ka etsahala, mohlala, ka tshebediso ya sebaka sa tlhophiso marakeng wa tjehele o hlophisitsweng kapa ka kananyo ya batho ba tobane ka mahlong. maamong ana phallo ya tjehele bonneteng e a lekana le bokalo bo le bong ba nete mme ha ho na pepeso ya kotsi ya mokitlane kapa ya ho arabela ditlamo. Maamong a mang, setheo se ka lefa disebediswa tse pedi ka ho fumana le ho lefa bokalo bo fapaneng, ho ba kotsing ya kherediti bakeng sa bokalo bo phethahetseng ba letlotlo kapa kotsi ya ho arabela ditlamo bakeng sa

bokalo bo tletseng ba mokitlane. Dipepeso tse jwalo di ka ba bohlokwa le hoja di ka ba tsa nakwana feela. Ka lebaka leo, ho fumana letlotlo la tjehele le ho lefa mokitlane wa tjehele di nkwa di le tsa nako e le nngwe feela ha phapanyetsano e etsahala ka motsotso o le mong.

- .99 Maemo a adilweng temaneng ya .92 ka kakaretso ha a kgotsofatse mme ho hlakola ho atisa ho ba ho sa tshwanelehang ha:
- (c) ditho tsa tjehele tse fapaneng tse mmalwa di sebediswa ho bontsha matshwao a sesebediswa se le seng sa tjehele ('sesebediswa se kang sona');
 - (d) matlotlo a tjehele le mekitlane ya tjehele e bakwa ke ditho tsa tjehele tse nang le pepeso e tshwanang ya sehlooho ya kotsi (mohlala, matlotlo le mekitlane ho photefoliyo ya dikonteraka tse tswelang pele kapa disebediswa tse ding tsa kutlwano e sa ikemelang) empa di na le ditho tse fapaneng tse hanyetsang;
 - (e) matlotlo a tjehele kapa a mofuta o mong a tshepiswa ho ba tiiso bakeng sa mekitlane ya tjehele e se nang tiiso;
 - (f) matlotlo a tjehele a bolokwa theraseteng ke molefi bakeng sa ho phethahatsa tlamo ntle le matlotlo le hore e be matlotlo ao a amohetswe ke molefuwa hore e be tefo ya tlamo (mohlala, letlole la ho ntjhafatsa matlotlo); kapa
 - (e) ditlamo tse hlahileng ka lebaka la diketsahalo tse bakileng ditahlehelo di lebelletswe hore di fumanwe ho setho sa boraro ka mokgwa wa qoso e entsweng ka ho latela konteraka ya inshorentshe.
- .100 Setheo se kenelang diphapanyetsano tse mmalwa tsa ditho tsa tjehele kgahlanong le setho se le seng se hanyetsang se ka kenela 'tlhophiso ya nete e rarollang' le setho seo se hanyetsang. Tumellano e jwalo e nehelana ka tefo e le nngwe ya nete ya disebediswa tsohle tsa tjehele tse akareditsweng ke tumellano ha ho ka ba le ho hloleha, kapa ho fedisa, konteraka le ha e ka ba efe. Ditlhophiso tsena di atisa ho sebediswa ke diinstitjushene tsa tjehele ho nehelana ka tshireletso kgahlanong le tahlehelo ha ho ka ba le ho fellwa ke tjehele kapa maemo a mang ao sephetho sa ona e leng hore setho se hanyetsang ha se kgone ho phethahatsa ditlamo tsa sona. Tlhophiso ya nete e rarollang e atisa ho hlola tokelo ya ho itefa e ka phethahatswang mme ya ama phumano kapa tefo ya matlotlo a tjehele a bonngwe le mekitlane ya tjehele feela e latela ketsahalo e boletsweng ya ho hloleha kapa maamong a mang a sa lebellwang hore a ka ba teng a etsahala tlasa maemo a tlwaelehileng a mesebetsi. Tlhophiso ya nete e rarollang ha e nehelane ka motheo wa ho hlakola ntle le ha bobedi ba ditekanyetso tsa temana ya .92 bo phethahatswa. Ha matlotlo a tjehele le mekitlane ya tjehele e laolwang ke tlhophiso ya nete e rarollang a sa hlakolwe, sephetho sa tlhophiso ya pepeso ya setheo ho kotsi ya kherediti se tsebahatswa ho latela temana ya .128.

Tsebahatso (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG154. ho isa ho AG180.)

- .101 Ditsebahatso tsa ditemana tsa .103 ho isa ho .133 di thusa basebedisi ba dipehelo tsa tjehele ho hlahloba:
- (a) bohlokwa ba ditho tsa tjehele bakeng sa boemo ba tjehele ba setheo le tshebediso ya tjehele; le
 - (b) sebopeho le boholo ba dikotsi tse hlahang dipehelong tsa tjehele tseo ho tsona setheo se leng kotsing ya tlaleho le pheletsong ya yona, le kamoo setheo se kgonang ho laola dikotsi tseo.
- .102 Ditsebahatso tsena di a sebetsa ho ditho tsa tjehele tse ananetsweng le tse sa ananelwang. Ditho tsa tjehele tse ananetsweng di kenyelletsa matlotlo a tjehele le mekitlane ya tjehele e ananetsweng ho latela Maemo ana. Ditho tsa tjehele tse sa ananelwang di kenyelletsa ditho tsa tjehele, le hoja di se tlasa taelo ya Maemo ana ya kananelo le tekanyo, tse laelang ditsebahatso tse itseng tse tlasa Maemo ana (jwalo ka dikonteraka tsa tiiso ya tjehele le maikemisetso a kadimo).

Dipholisi tsa Tshupatlotlo (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG154.)

- .103 *Ho latela temana ya .124 ya Maemo a GRAP a Tlaleho ya Dipehelo tsa Tjehele, setheo se tsebahatsa, kakaretsong ya dipholisi tsa tshupatlotlo tsa sehlooho, motheo wa tekanyo (ditekanyo) o sebediswang ha ho hlophiswa dipehelo tsa tjehele le dipholisi tse ding tsa tshupatlotlo tse sebediswang tse tshwanelehileng kutlwisisong ya dipehelo tsa tjehele.***

Mekgahlelo ya ditho tsa tjehele le bophahamo ba tsebahatso (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG155. ho isa ho AG157.)

- .104 *Ha Maemo ana a laela ditsebahatso ho ya ka mekgahlelo ya ditho tsa tjehele, setheo se tla etsa dihlotshwana tsa ditho tsa tjehele tse tshwanelehileng bakeng sa sebopeho sa lesedi le tsebahaditsweng le ho ela hloko matshwao a disebediswa tseo tsa tjehele. Setheo se tla nehelana ka lesedi le kgotsofatsang la ho dumella kutlwano le dintlha tsa mela tse tlalehwang pehelong ya boemo ba tjehele.***

Bohlokwa ba ditho tsa tjehele bakeng sa boemo ba tjehele le tshebediso ya yona.

- .105 *Setheo se tla tsebahatsa lesedi le thusang basebedisi ba dipehelo tsa tjehele hore ba hlahlobe bohlokwa ba ditho tsa tjehele bakeng sa boemo le tshebediso***

ya tjhelete.

Pehelo ya maemo a tjhelete

Mekgahlelo ya matlotlo a tjhelete le mekitlane ya tjhelete

.106 *Bokalo ba nnete ba mkgahlelo ka mong wa ditho tsa tjhelete, jwalo ka ha bo hlalositswe temaneng ya .14, bo tla tsebahatswa ditlhalosong:*

(a) ditho tsa tjhelete ka boleng bo kgotsofatsang, di bontsha ka ho arohana:

(i) matlotlo a tjhelete a laelwang ka boleng bo kgotsofatsang; le

(ii) mekitlane ya tjhelete e laetsweng ka boleng bo kgotsofatsang;

(b) ditho tsa tjhelete ka theko e fokoditsweng boleng; le

(c) ditho tsa tjhelete ka theko.

Setheo se ka tlaleha matlotlo a tjhelete le mekitlane ya tjhelete meleng e fapaneng ya dintlha tlasa (a) kapa (b), mohlala, dikutlwano tse sa ikemelang le disebediswa tse boloketsweng kananyo moo tsebahatso ena e sebedisehang kutlwisisong ya bohlokwa ba disebediswa tsena boemong le tshebedisong ya tjhelete ya setheo.

Tlhophisobotjha

.107 *Haeba setheo se hlophisitse setho sa tjhelete botjha:*

(a) ka theko, bakeng sa boleng bo kgotsofatsang; kapa

(b) ka boleng bo kgotsofatsang, bakeng sa theko e fokoditsweng boleng kapa theko,

ho latela ditemana tsa .51 ho isa ho .54, e tla tsebahatsa bokalo bo hlophisitsweng botjha ho kenngwa le ho ntshwa mkgahlelong ka mong le lebaka la tlhophisobotjha eo.

Kgulo ya kananelo

.108 *Setheo ho ka etsahala se fetisitse matlotlo a tjhelete ka tsela eo ka yona karolo ya matlotlo a tjhelete kapa ohle a sa tshwanelehang bakeng sa ho hulelwa kananelo (sheba ditemana tsa .65 ho isa ho .78). Setheo se tla tsebahatsa bakeng sa mkgahlelo ka mong wa matlotlo a jwalo:*

(a) sebopeho sa matlotlo;

(b) mofuta wa dikotsi le menyetla ya ho ba mong eo ho yona setheo se dulang se le kotsing; le

(c) ha setheo se tswela pele ho ananela matlotlo ohle, bokalo ba nnete ba

matlotlo le ba mekitlane e amehang.

Tiiso

.109 Setheo se tla tsebahatsa:

- (a) bokalo ba nnete ba matlotlo a tjhelete ao se a behetseng ho ba tiiso ya mekitlane kapa mekitlane e sa tiiswang, ho kenyelletswa bokalo bo hlophisitsweng botjha ho latela temana ya .79(a); le*
- (b) dipehelo le maemo a tsamaisanang le tshepiso ya yona.*

.110 Ha setheo se bolokile tiiso (ya matlotlo a tjhelete le ao e seng a tjhelete) mme se dumella ho rekisa kapa ho sebedisa tiiso ha ho se na ho hloleha ha mong'a tiiso, se tla tsebahatsa:

- (a) boleng bo kgotsofatsang ba tiiso le ha e ka be efe e rekisitsweng kapa e sebedisitsweng, ho sa kgathalehe hore setheo se na le tlammo ya ho e busetsa, kapa hore tiiso e tshwerweng e a kgotsofatsa bakeng sa mekitlane e kolotwang; mme*
- (b) dipehelo le maemo a tsamaisanang le tshebediso ya yona ya tiiso.*

Akhaonto ya ditumello tsa ditahlehelo tsa kherediti

.111 Ha matlotlo a tjhelete a fokodiswa ke ditahlehelo tsa kherediti mme setheo se rekota bofokodi akhaontong esele (mohlala, akhaonto ya ditumello e sebedisetswang ho rekota bofokodi ba bonngwe kapa akhaonto e tshwanang e sebedisetswang ho rekota bofokodi ba kakaretso ba matlotlo) bakeng sa ho fokotsa ka ho otloleha bokalo ba nnete ba letlotlo, a tla tsebahatsa kutlwano ya diphetoho akhaontong eo nakong ya mokgahlelo ka mong wa matlotlo a tjhelete.

Ditho tsa tjhelete tsa motswako tse nang le dikutlwano tse mmalwa tse sa ikemelang tse kenyelleditsweng

.112 Haeba setheo se nehelane ka sesebediswa se fupereng mokitlane le karolo ya masalla (bona temana ya .31) mme sesebediswa se na le dikutlwano tse sa ikemelang tse kenyelleditsweng tse mmalwa tseo boleng ba tsona bo sebeletsanang (jwalo ka disebediswa tsa mokitlane tse ka fetolwang tse ka kgutliswang neng kapa neng), se tla tsebahatsa ho ba teng ha matshwao ao.

Dikadimo ka dipehelo tse kgotsofatsang

.113 Ha setheo se fane kapa se amohetse kadimo ka dipehelo tse kgotsofatsang, se tla tsebahatsa:

- (a) boteng ba dikadimo tse jwalo;*
- (b) dipehelo le maemo a tsona a bohlokwa; le*
- (c) boleng bo rehuweng ba dibalantshe tsa kadimo pheletsong ya selemo.*

Ho hloleha le ditlolo

- .114** *Bakeng sa dikadimo tse lokelang ho lefuwa pheletsong ya nako ya tlaleho, setheo se tla tsebahatsa:*
- (a) dintlha tsa ho hloleha le ha e ka ba hofe nakong ya hlooho, tswala kapa letlole la ho ntjhafatsa matlotlo, kapa dinako tsa ho pholosa dikadimo tseo tse lokelang ho lefuwa;*
 - (b) bokalo ba nnete ba dikadimo tse lokelang ho lefuwa le ho hloleha pheletsong ya nako ya tlaleho; le*
 - (c) haeba ho hloleha ho ile ha lokiswa, kapa dipehelo tsa kadimo e lokelang ho lefuwa di ile tsa hlophiswa botjha, pele dipehelo tsa tjhelete di dumellwa hore di ka phatlalatswa.*
- .115** *Haeba, nakong eo, ho ne ho na le ditlolo tsa dipehelo tsa tumellano ya kadimo tseo e seng tse hlalositsweng temaneng ya .114 setheo se tla tsebahatsa lesedi lona leo jwalo ka ha ho laelwa temaneng ya .114 haeba ditlolo tseo di dumelletse moadimi hore a laele ho potlakiswa ha ditefo (ntle le ha ditlolo di ile tsa lokiswa, kapa dipehelo tsa kadimo di ile tsa hlophiswa botjha, pheletsong ya nako ya tlaleho kapa pele ho yona).*

Pehelo ya tshebediso ya tjhelete

Dintlha tsa lekeno, ditshenyehelo, menyetla le ditahlehelo

.116 *Setheo se tla tsebahatsa dintlha tse latelang tsa lekeno, ditshenyehelo, menyetla le ditahlehelo pehelong ya tshebediso ya tjhelete kapa ditlhalosong tsa sona:*

(a) *menyetla ya nete kapa ditahlehelo tsa nete ka:*

(i) *ditho tsa tjhelete ka boleng bo kgotsofatsang;*

(ii) *ditho tsa tjhelete ka theko e fokoditsweng boleng; le*

(iii) *ditho tsa tjhelete ka theko;*

(b) *lekeno la tswala yohle le ditshenyehelo tsa tswala yohle (di sejetswa ka ho sebedisa mokgwa wa tswala ya nnete) bakeng sa ditho tsa tjhelete ka theko e fokoditsweng boleng.*

(c) *lekeno la ditefo le ditshenyehelo (ntle le bokalo bo kenyelleditsweng ha ho fumanwa sekgahla sa tswala sa nnete) tse hlahang ho:*

(i) *ditho tsa tjhelete ka theko e fokoditsweng boleng; le*

(ii) *mesebetsi ya therasete le e meng ya molao eo phello ya yona e leng ho boloka kapa ho tsetela matlotlo molemong wa batho, ditherasete, meralo ya menyetla ya phomolo, le diinstitjushene tse ding;*

(d) *lekeno la tswala la matlotlo a tjhelete a fokolang a bokelleditsweng ho latela temana ya AG129; le*

(e) *bokalo ba tahlehelo le ha e ka ba efe ya bofokodi bakeng sa mokgahlelo ka mong wa letlotlo la tjhelete.*

Tlhaloso tsa dipehelo tsa tjhelete

Ditsebahatso tsa boleng bo kgotsofatsang

.117 *Tsebahatso ya boleng bo kgotsofatsang ba ditho tsa tjhelete tse lekantsweng ka theko e fokoditsweng boleng e a kgothaletswa, empa ha e laelwe. Ha setheo se kgetha ho tsebahatsa boleng bo kgotsofatsang ba matlotlo a tjhelete a lekantsweng ka theko e fokoditsweng boleng, se phethahatsa temana ya .118 ka tlase ho mona.*

.118 *Setheo se tla tsebahatsa bakeng sa mokgahlelo ka mong wa sesebediswa se lekantsweng kapa se tsebahaditsweng ka boleng bo kgotsofatsang, mekgwa le, ha leqheka la tekanyo le sebediswa, mehopolo e sebedisitsweng ha ho fumanwa boleng bo kgotsofatsang ba mokgahlelo ka mong wa matlotlo a tjhelete kapa mekitlane ya tjhelete. Mohlala, haeba ho tshwaneleha, setheo se*

tsebahatsa lesedi ka mehopolo e amang sekgahla sa ditefo tsa ka pele, sekgahla sa ditahlehelo tsa mokitlane tse lekantsweng le sekgahla sa tswala kapa sekgahla sa theolelo. Haeba ho bile le phetoho ya leqheka la tekanyo, setheo se tla tsebahatsa phetoho eo le mabaka a ho e etsa.

.119 *Bakeng sa ditekanyo tsa boleng bo kgotsofatsang tse ananetsweng pehelong ya boemo ba tjehele setheo se tla tsebahatsa bakeng sa mokgahlelo ka mong wa ditho tsa tjehele mokato wa tlhahlamano ya boleng bo kgotsofatsang eo ho yona ditekanyo tsa boleng bo kgotsofatsang di hlophisitsweng ka ho phethahala, di arohanya ditekanyo tsa boleng bo kgotsofatsang ho latela mekato e hlalositsweng temaneng ya .120.*

.120 *Bakeng sa ditekanyo tsa boleng bo kgotsofatsang pehelong ya boemo ba tjehele, setheo se tla hlophisa ditekanyo tsa boleng bo kgotsofatsang ka ho sebedisa tlhahlamano ya boleng bo kgotsofatsang bo bontshang bohlokwa ba dikenngwang tse sebedisitsweng ditekanyong. Tlhahlamano ya boleng bo kgotsofatsang e tla ba le mekato e latelang:*

- (a) ditheko tse boletsweng (tse sa fetolwang) dimarakeng tse phelang bakeng sa matlotlo kapa mekitlane e tshwanang (Mokato wa 1);*
- (b) dikenngwang tseo e seng ditheko tse boletsweng tse kenyelleditsweng ho Mokato wa 1 tse ka bonwang bakeng sa letlotlo kapa mokitlane, ka ho otloloha (ke hore e le ditheko) kapa ka mokgwa o mong (ke hore, e nkuwe ho ditheko) (Mokato wa 2); le*
- (c) dikenngwang bakeng sa letlotlo kapa mokitlane tse sa thehwang ho datha e bonwang ya maraka (dikenngwang tse sa bonwang) (Mokato wa 3).*

Mokato wa tlhahlamano ya boleng bo kgotsofatsang boo ho bona tekanyo ya boleng bo kgotsofatsang e hlophiswang ka ho phethahala o tla fumanwa ka motheo wa sekenngwang sa mokato o tlasetselase o leng bohlokwa ho tekanyo ya boleng bo kgotsofatsang ka ho phethahala ha yona. Ka lebaka lena bohlokwa ba sekenngwang bo hlahlojwa ka ho sheba tekanyo ya boleng bo kgotsofatsang ka ho phethahala ha bona. Haeba tekanyo ya boleng bo kgotsofatsang e sebedisa dikenngwang tse bonwang tse hlokanang phetoho e matla ho latela dikenngwang tse bonahalang, tekanyo eo ke tekanyo ya Mokato wa 3. Ho hlahloba bohlokwa ba sekenngwang se itseng ho tekanyo ya boleng bo kgotsofatsang ka ho phethahala ha bona ho hloka mehopolo ya kahlolo, ha ho shejwa dintlha tse boletsweng tsa letlotlo kapa mokitlane.

.121 *Bakeng sa ditekanyo tsa boleng bo kgotsofatsang bo ananetsweng pehelong ya boemo ba tjehele setheo se a kgothaletswa, empa ha se laelwe, ho tsebahatsa bakeng sa mokgahlelo ka mong wa ditho tsa tjehele:*

- (a) Diphetiso le ha e ka ba dife tse kgolo pakeng tsa Mokato wa 1 le Mokato wa 2 wa tlhahlamano ya boleng bo kgotsofatsang le mabaka a diphetiso tseo. Diphetiso tse lebiswang ho mokato ka mong di tla tsebahatswa mme ho qoqwe ka tsona ka*

ho arohana le diphetiso tse tswang ho mokato ka mong. Ka lebaka lena, bohlokwa bo tla lekanngwa ka ho latela keketseho kapa kgaello, ekasitana le matlotlo ohle kapa mekitlane yohle.

- (b) Bakeng sa ditekanyo tsa boleng bo kgotsofatsang ho Mokato wa 3 wa tlhahlamano ya boleng bo kgotsofatsang, nyalano ho tloha ka dibalantshe tse qalang ho isa ho dibalantshe tsa pheletsong, tsebahatso ya diphetoho ka ho arohana nakong tse bakwang ke tse latelang:
- (i) paloyohle ya menyetla le ditahlehelo bakeng sa nako e ananetsweng ho keketseho kapa kgaello, le tlhaloso ya moo di emetsweng pehelong ya tshebediso ya tjhelete;
 - (ii) ditheko, dithekiso, diphatlalatso le ditefo (mofuta ka mong wa mosebetsi o ananellwa ka thoko); le
 - (iii) diphetiso tse lebiswang ho kapa tse tswang ho Mokato wa 3 (mohlala, diphetiso tse ka bakwang ke diphetoho tsa ho kgona ho bonwa ha datha ya maraka) le mabaka a diphetiso tseo. Bakeng sa diphetiso tse bohlokwa, diphetiso tse lebiswang ho Mokato wa 3 di tla tsebahatswa mme ho qoqwe ka tsona ka thoko ho diphetiso tse tswang ho Mokato wa 3;
- (c) bokalo ba menyetla kapa ditahlehelo bakeng sa nako e ho (c)(i) ka hodimo, tse kenyelleditsweng ho keketseho kapa kgaello, tse ka bakwang ke menyetla kapa ditahlehelo tse mabapi le matlotlo ao le mekitlane eo e tshwerweng pheletsong ya nako ya tlaleho le tlhaloso ya moo menyetla eo kapa ditahlehelo tseo di emetsweng pehelong ya tshebediso ya tjhelete; le
- (d) bakeng sa ditekanyo tsa boleng bo kgotsofatsang ho Mokato wa 3, haeba ho fetola sekenngwang se le seng kapa ho feta ho ya ho mehopolo e meng e kgotsofatsang e kgonehang ho ka fetolang boleng bo kgotsofatsang haholo, setheo se tla bolela ntlha eo mme se tsebahatse phello ya diphetoho tseo. Setheo se tla tsebahatsa kamoo phello ya phetoho ya mehopolo e meng e kgotsofatsang e kgonehang e ileng ya sejetswa kateng. Ka lebaka lena, bohlokwa bo tla lekanngwa ka ho latela keketseho kapa kgaello, ekasitana le matlotlo ohle kapa mekitlane yohle.

Setheo se tla tlaleha ka ditsebahatso tsa bokaakang tse hlokwang temaneng ena ka moralo wa theibole ntle le ha moralo o mong o tshwanelehile ho feta.

Ditsebahatso tse ding

- .122 Setheo se ka tsebahatsa boleng bo rehuweng ba matlotlo a tjhelete le mekitlane ya tjhelete moo lesedi lena le sebedisehang ho basebedisi ba dipehelo tsa tjhelete.

Mofuta le boholo ba dikotsi tse hlahang ho ditho tsa tjhelete (bona Sehlomathiso sa A temana ya AG158.)

- .123** *Setheo se tla tsebahatsa lesedi le thusang basebedisi ba dipehelo tsa tjhelete ho hlahloba mofuta le boholo ba dikotsi tse hlahang ho ditho tsa tjhelete tseo setheo se leng kotsing ya tsona pheletsong ya nako ya tlaleho.*
- .124** *Ditsebahatso tse laelwang ke ditemana tsa .125 ho isa ho .133 to tobisitswe ho dikotsi tse ka hlahang ho ditho tsa tjhelete le kamoo di hlophisitsweng kateng. Dikotsi tsena ka tlwaelo di kenyelletsa empa ha di felle ka kotsi ya mokitlane, kotsi ya ho arabela ditlamo le kotsi ya maraka.*

Ditsebahatso tsa boleng

- .125** *Bakeng sa mofuta ka mong wa kotsi o hlahang ho ditho tsa tjhelete, setheo se tla tsebahatsa:*
- (a) dipepeso tsa kotsi le kamoo di ka hlahang;*
 - (b) merero, dipholisi le ditshebetso tsa tsona bakeng sa ho laola kotsi le mekgwa e sebediswang ho lekanya kotsi; le*
 - (c) diphetoho le ha e ka ba dife ho (a) kapa (b) ho tswa nakong e fetileng.*

Ditsebahatso tsa bokaakang (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG159. ho isa ho AG180.)

- .126** *Bakeng sa mofuta ka mong wa kotsi o hlahang ho ditho tsa tjhelete, setheo se tla tsebahatsa:*
- (a) data e akaretsang ya bokaakang ka pepeso ya sona ho kotsi eo pheletsong ya nako ya tlaleho. Tsebahatso ena e tla ba motheong wa lesedi ka hare le neuweng basebeletsi ba sehlooho ba taolo ba setheo (jwalo ka ha ho hlaloswa ho Maemo a GRAP a Ditsebahatso ka Ditho tse Amehang (Related Party Disclosures), mohlala, lekgotla la balaodi ba setheo, setheo sa balaodi kapa balaodi bo phahameng;*
 - (b) ditsebahatso tse laelwang ke ditemana tsa .128 ho isa ho .133, ka mokgwa o sa abelwang ho (a), ntle le ha kotsi e se e bohlokwa (sheba ditemana tsa .36 ho isa ho .38 tsa Maemo a GRAP a Tlaleho ya Dipehelo tsa Tjhelete ho fumana moqoqo ka bohlokwa); le*
 - (c) ho bokellana ha dikotsi haeba ho sa totobala ho (a) le (b).*
- .127** *Haeba data ya bokaakang e tsebahaditsweng pheletsong ya nako ya tlaleho e sa kgotsofatse ka boemedi ba yona ba pepeso ya setheo ya kotsi nakong eo, setheo se ka nehelana ka lesedi le leng le kgotsofatsang ka boemedi ba lona.*

Kotsi ya mokitlane (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG161. ho isa ho AG162.)

.128 Setheo se tla tsebahatsa ka mekgahlelo ya ditho tsa tjhelete:

- (a) bokalo bo emelang ka bokgabane pepeso e ka hodimodimo ya kotsi ya kherediti (e atisang ho ba bokalo ba nnete ba disebediswa) pheletsong ya nako ya tlaleho ntle le ho ela hloko tiiso le ha e ka ba efe e bolokilweng kapa ntlafatso e nngwe ya kherediti (mohlala, ditumellano tsa nete tse rarollang tse sa tshwanelehang bakeng sa ho hlakola ho latela ditemana tsa .92 ho isa ho .100);**
- (b) mabapi le bokalo bo tsebahaditsweng ho (a), tlhaloso ya tiiso e bolokilweng ho ba tshireletso le dintlafatso tse ding tsa kherediti;**
- (c) lesedi ka boleng ba kherediti ba matlotlo a tjhelete a sa siiwang ke nako kapa a se nang bofokodi; le**
- (d) bokalo ba nnete ba matlotlo a tjhelete ao ka ho le leng a ka siiwang ke nako kapa a ka bang le bofokodi ao diphelelo tsa ona di hlophisitsweng botjha.**

Matlotlo a tjhelete ao a siilweng ke nako kapa a nang le bofokodi

.129 Setheo se tla tsebahatsa ho ya ka mekgahlelo wa matlotlo a tjhelete:

- (a) tshekatsheko ya nako e bileng teng ya matlotlo a tjhelete a siilweng ke nako pheletsong ya nako ya tlaleho empa a se na bofokodi;**
- (b) tshekatsheko ya matlotlo a tjhelete a fumanweng ka bonngwe hore a na le bofokodi pheletsong ya nako ya tlaleho, ho kenyelletswa dintlha tseo setheo se di etseng hloko ha se fumana hore di na le bofokodi; le**
- (c) bakeng sa bokalo bo tsebahaditsweng ho (a) le (b), tlhaloso ya tiiso e boloketsweng ho ba tshireletso le dintlafatso tse ding tsa kherediti.**

Tiiso le dintlafatso tse ding tsa kherediti tse hapilweng

.130 Ha setheo se fumana matlotlo a tjhelete kapa ao e seng a tjhelete nakong eo ka ho inkela tiiso eo se e bolokileng e le tshireletso kapa ho inkela dintlafatso tse ding tsa kherediti (mohlala, ditiiso), mme matlotlo ao a phethahatsa ditekanyetso tsa kananelo Maemong a mang, setheo se tla tsebahatsa:

- (a) mofuta le bokalo ba nnete ba matlotlo a hapilweng; mme**
- (b) ha matlotlo a sa kgone ho ka fetolwa hang hore a be kheshe, se tla tsebahatsa dipholisi tsa sona tsa ho rekisa matlotlo ao kapa ho a sebedisa mesebetsing ya sona.**

Kotsi ya ho arabela ditlamo (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG163. ho isa ho AG170.)

.131 Setheo se tla tsebahatsa:

- (a) tshekatsheko ya ho lokela ho lefuwa ya mekitlane ya tjhelete eo e seng**

kutlwano e sa ikemelang (ho kenyelletswa dikonteraka tsa tiiso ya tjhelete) e bontsha ho lokela ho lefuwa ha dikonteraka tse sa setseng.

(b) tshekatsheko ya ho lokela ho lefuwa ha mekitlane ya tjhelete ya kutlwano e sa ikemelang. Tshekatsheko ya ho lokela ho lefuwa e tla kenyelletsa ho lokela ho lefuwa ha dikonteraka tse sa setseng bakeng sa mekitlane ya tjhelete ya kutlwano e sa ikemelang eo bakeng sa yona ho lokela ho lefuwa ha dikonteraka ho leng bohlokwa bakeng sa kutlwisiso ya nako ya phallo ya tjhelete; le

(b) tlhaloso ya kamoo e laolang kotsi ya ho arabela ditlamo e keneletseng ho (a) le (b).

Kotsi ya maraka (bona Sehlomathiso sa A ditemana tsa AG171. ho isa ho AG180.)

Tshekatsheko ya kutlo ya mehopolo

.132 Setheo se kgothaletswa ho tsebahatsa:

(a) tshekatsheko ya kutlo ya mehopolo bakeng sa mofuta ka mong wa kotsi ya maraka eo setheo se leng tlasa yona pheletsong ya nako ya tlaleho, e bontshang kamoo keketseho kapa kgaello e neng e tla angwa ke diphetoho tsa sefetofoetohi sa kotsi se tshwanelehileng tseo ho utlwahalang hore di ne di ka ba teng nakong eo.

(b) mekgwa le mehopolo e sebedisitsweng ha ho lokisetswa tshekatsheko ya kutlo ya mehopolo; le

(c) diphetoho tse tswang nakong e fetileng tsa mekgwa le mehopolo e sebedisitsweng, ekasitana le mabaka a diphetoho tse kang tseo.

Haeba data ya bokaakang e tsebahaditsweng pheletsong ya nako ya tlaleho e sa kgotsofatse ka boemedi ba yona ba pepeso ya setheo bo kotsi nakong eo, setheo se ka nehelana ka lesedi le leng le kgotsofatsang ka boemedi ba lona.

.133 Haeba setheo se hlophisetsa tshekatsheko ya kutlo ya mehopolo, jwalo ka *value-at-risk* (ke hore bophahamo ba kotsi bo ke keng ba fetwa), e bontshang ho sebeletsana pakeng tsa difetofoetohi (mohlala, sekgahla sa tswala le sekgahla sa phapanyetsano) le ho e sebedisa ho laola dikotsi tsa tjhelete, se ka sebedisa tshekatsheko eo ya kutlo ya mehopolo bakeng sa tshekatsheko e boletsweng temaneng ya .132. Setheo se tla tsebahatsa le:

(a) tlhaloso ya mokgwa o sebedisitsweng ha ho hlophisetswa tshekatsheko eo ya kutlo ya mehopolo le ya ditekanyo le mehopolo ya motheo ya datha e fuweng; le

(b) tlhaloso ya morero wa mokgwa o sebedisitsweng le wa bofokodi bo ka hlahang ha lesedi le sa bontshe ka botlalo boleng bo kgotsofatsang ba matlotlo le mekitlane e amehang.

Diphumantsho tsa nakwana

Kamohelo e qalang ya Maemo a GRAP

- .134** *Diphumantsho tse sa tiiswang tsa nakwana di tla sebediswa ke ditheo ha ho amohelwa la pele Maemo ana a laetsweng (di)taelong. Diphumantsho tsa Maemo ana di lokela ho balwa hammoho le e nngwe le e nngwe ya ditaelo tse tshwanelehileng.*

Ditokiso tsa Maemo a GRAP

- .135** *Ditemana tsa .84 le .89 di ile tsa lokiswa mme temana ya .85 ya eketswa ka Dintlafatso tsa Maemo a GRAP tse phatlaladitsweng ka la 1 Mmesa 2014. Setheo se tla phethahatsa tokiso eo ka ho kgutlela morao bakeng sa dinako tsa tjhelete tsa selemo le selemo ho qala ka 1 Mmesa 2015 kapa kamora letsatsi leo. Haeba setheo se ikgethela ho sebedisa ditokiso tsena letsatsi leo le so fihle, se tla tsebahatsa ntlha eo.*

Letsatsi le qalang

Kamohelo e qalang ya Maemo a GRAP

- .136** *Setheo se tla tshwanela ho phethahatsa Maemo a GRAP bakeng sa dipehelo tsa tjhelete tsa selemo tse akaretsang dinako tse qalang ka, kapa kamora, letsatsi le tla bewa ke Letona la tsa Ditjhelete molawaneng o tla phatlalatswa ho latela karolo ya 91(1)(b) ya Molao wa Taolo ya Tjhelete ya Setjhaba, Molao wa 1 wa 1999 jwalo ka ha o lokisitswe.*

Ditheo tse seng di sebedisa Maemo a GRAP

- .137** *Setheo se tla tshwanela ho phethahatsa ditokiso tsena tsa Maemo a GRAP bakeng sa dipehelo tsa tjhelete tsa selemo tse akaretsang dinako tse qalang ka 1 Mmesa 2015 kapa kamora letsatsi leo. Phethahatso e potlakiswang e a kgothaletswa. Haeba setheo se sebedisa ditokiso tsena bakeng sa nako e qalang pele ho 1 Mmesa 2015, se tla tsebahatsa ntlha eo.*